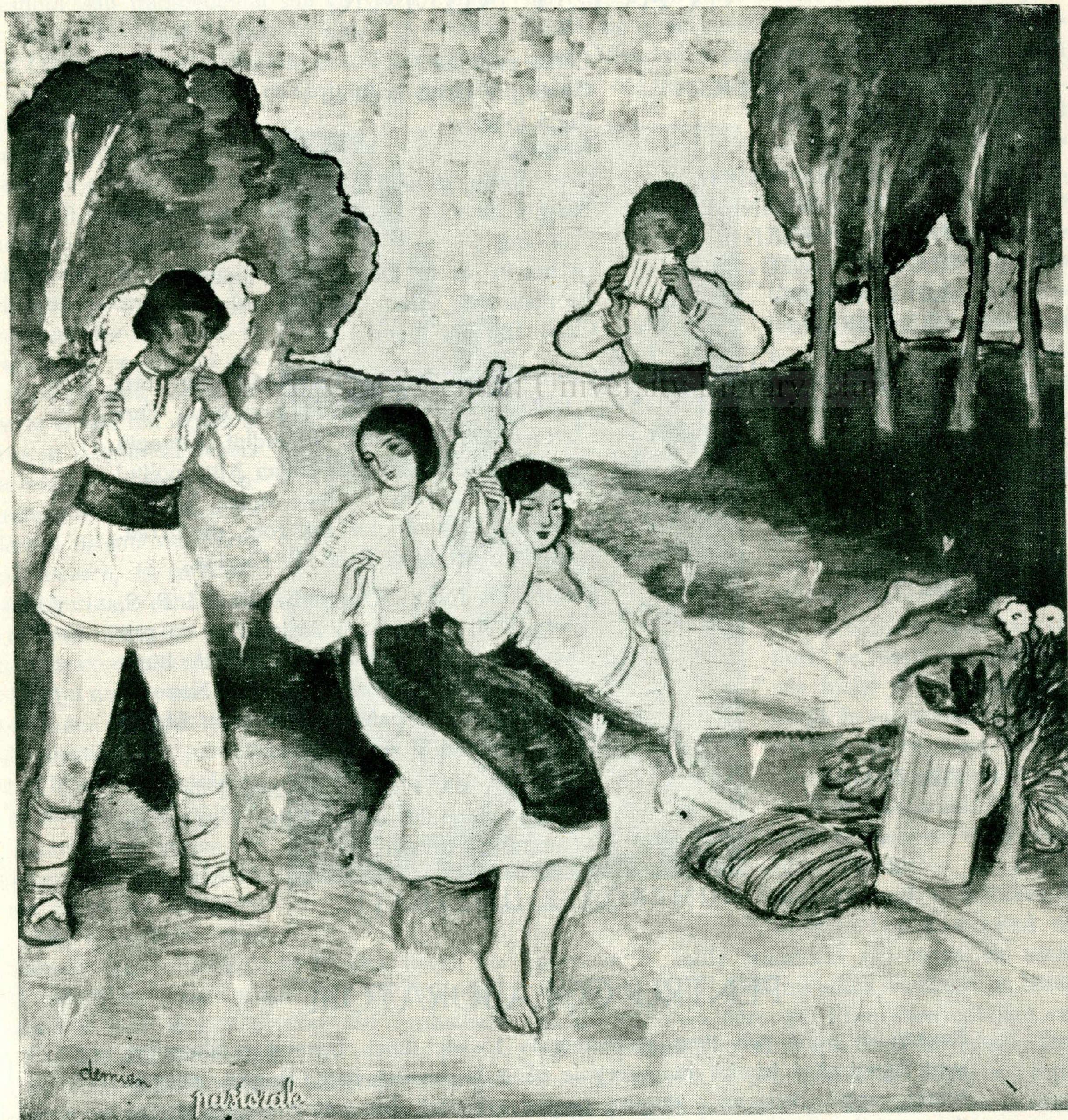
VIAȚA ILUSTRATĂ

ANUL VII. Nr. 7 IULIE 1940

DEMIAN: PASTORALĂ

Anul VII **Cluj, Iulie 1940** **Nr. 7**

VIAŢA ILUSTRATĂ

Director: NICOLAE COLAN
EPISCOPUL CLUJULUI

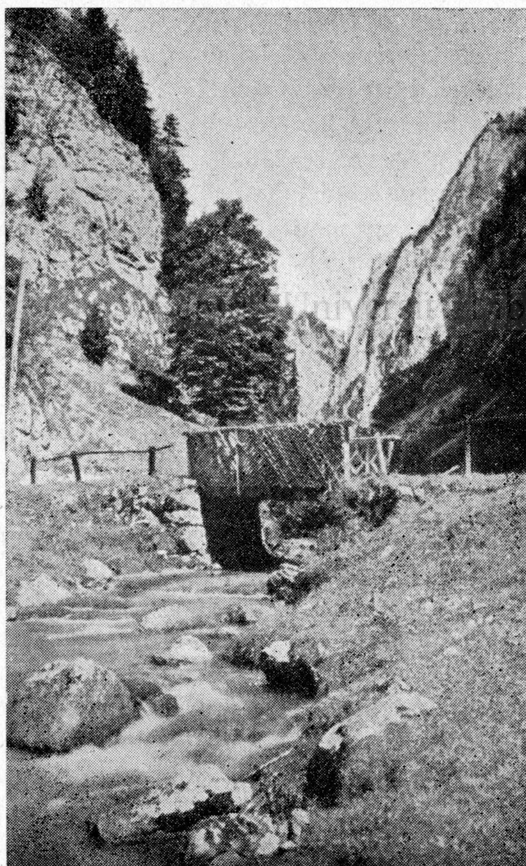
Trecut în reg. special dela Trib. Cluj S. III, Nr. 114/1938.

CÂNTA PĂDUREA...

de V. SĂMĂRTINEAN

Un suflet fecundat de o puternică credinţă în destinul său transcedental ştie că viază numai întru cât stă în conul de lumină sfântă şi neînserată al Dumnezeirii, ştie că omul numai întru atâta este om în sensul înalt al cuvântului, întru cât trăeşte în apropierea lui Dumnezeu, fiind o fiinţă prin participare, nu autonomă şi independentă, cum foarte bine spune fericitul Augustin. Numai întru cât omul trăeşte în nemijlocita vecinătate a lui Dumnezeu, izvorul unic şi suprem a tot ce este în ceruri şi pe pământ, numai întru atâta el este om deplin şi desăvârşit. Altminteri, depărtându-se de Dumnezeu, emancipându-se de sub egida Sa tutelară şi de sub oblăduirea Sa părintească, îşi sărăceşte fiinţa lui spirituală până ce nu mai rămâne nimic din ea. Şi desgolit de conţinutul lui spiritual, omul nu este mai mult decât o mână de argilă imundă şi coruptibilă, o parodie tristă şi hilară, un simulacru fad şi cu aspect de animal.

Sentimentul acesta de participare în Dumnezeire, mi s'a părut că niciodată n'a găsit în sufletul meu o potenţare mai adâncă decât în ziua aceea neuitată de Mai, când m'am dus în tovărăşia agreabilă a mai multor prietini într'o plimbare spre Cisnădioara, să întâmpinăm venirea primăverii cu nestăpânite chiote de bucurie. Sosise primăvara şi ne chema stăruitor din umbra zidurilor, afară, la aer şi lumină. Dorul evadărilor, al înălţărilor spre culmile senine ale cerului îl simţim în piepturile noastre, în timpul primăverii, mai intens ca niciodată. In zilele de primăvară sufletul nostru respiră din toate fibrele sale cu nădejdea profundă de a se cufunda în veşnicie, în transcendent. Vrea să se desprindă de pe pământ şi să zboare cât mai sus, să se logodească cu cerul.

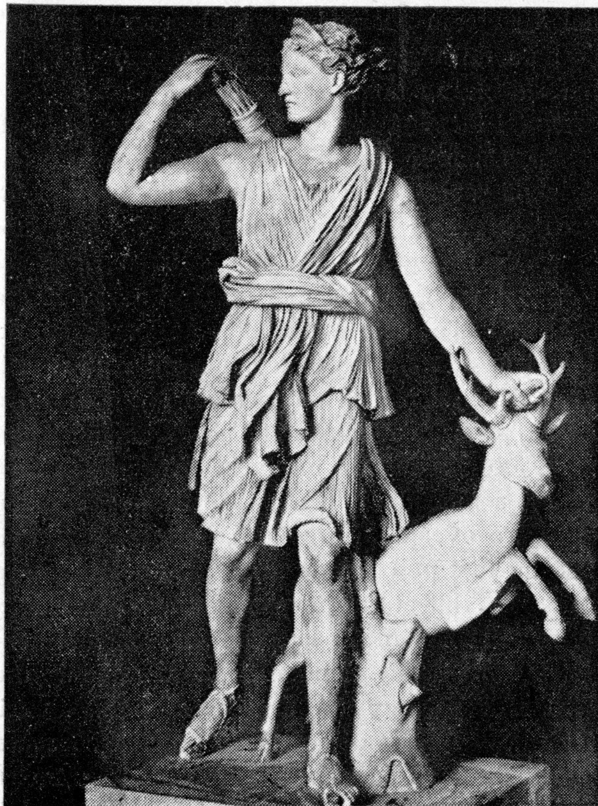
Cheia Dâmbovicioara

Primăvara ne revelează mai mult ca orice cărările adumbrite şi tăinuite ale sufletului. Zilele de primăvară, zile de lumină şi de fericire, sunt prilejuri minunate de largă destindere pentru suflet şi de puternice vibraţii lăuntrice. Sunt popasuri de odihnă, de reculegere şi de fecunde reflexii metafizice. In timpul primăverii, melodiile inimilor noastre aprinse ne transfigurează până in adâncuri şi ne face să trăim cel puţin câteva clipe sub cupola idealurilor eterne ale vieţii. Graiurile primăverii cu covoarele ei de iarbă şi de flori, ne desvăluie înţelesurile înalte şi luminoase ale vieţii. In primăvară, sufletele noastre îşi regăsesc adevărata lor axă, se apropie mai mult de Dumnezeu, se încălzesc la flacăra vieţii veşnice. Fiindcă e cu nepuţintă să vezi o primăvară, în care fiecare rază de soare e o caldă transfuzie de sânge, de sănătate şi de viaţă, şi să nu aduci închinare şi laudă Celui care ne-o dărueşte. Primăvara coboară cerul pe pământ, cu toată splendida lui poezie. Dar poezia nescrisă a primăverii nu poate s'o înţeleagă şi să se pătrundă de ea un om cu sufletul opac. E măreaţă, e seducătoare această poezie. Dar atunci când n'o porţi în sufletul tău, rămâne neînţeleasă pentru tine. „On ne trouve pas de poesie en nul part, quand on n'en port pas en

soi", spune francezul cu bună dreptate. Această frază lapidară exprimă o mare înţelepciune. Trebue să porneşti dela tine, dela sufletul tău, suflet care trebue să fie o grădină de virtuţi şi de poezie, pentru a putea înţelege şi trăi poezia naturii. Cum nu poţi înţelege şi nu poţi ceti în figura spectrală a unui cerşetor marea lui suferinţă, atunci când n'ai cunoscut tu insuţi durerea şi foamea, ba ce e mai mult adopţi faţă de aceste fiinţe o atitudine ostilă, aşa nu poţi înţelege, când ai un suflet dur şi refractar oricăror îndemnuri de spiritualizare, poezia minunată pe care Dumnezeu a aşezat-o atât de magnific în univers. Primăvara îţi impune să ataci pieptiş, nu cu timiditate, problemele mari ale vieţii şi îţi sădeşte în suflet văpaia de a te sacrifica pe altarul idealurilor nepieritoare. Primăvara te transfigurează, te luminează, te desăvârşeşte, te uneşte cu Dumnezeu. Primăvara te purifică, te ridică, cum ridică o ciocârlie volubilă, la un echilibru sufletesc ideal. Primăvara te invită, cu fiecare freamăt de frunză nostalgic şi dulce ca un acord de violoncel, cu fiecare reverie şi adiere a zefirurilor ei, cu fiecare cântec şi surâs, să ieşi din întunerec la lumină şi să-ţi ancorezi, afund şi indelibil, sufletul în seva şi binecuvântările ei. Primăvara îţi trezeşte în suflet ideia de nemurire. Fiecare colină însorită ne vorbeşte despre ochiul care continuă să vadă şi dincolo de mormânt. In timpul primăverii, fiecare murmur de izvor ne vorbeşte de izvorul acela al vieţii noastre sufleteşti, izvorul acela cu apă vie şi săltătoare – Evanghelia Domnului – pe care, cu toată setea ei istovitoare, omenire nu l-a putut încă seca. In apa limpede a pârâului de munte se pot vedea filoanele de aur ale credinţei noastre in Fiinţa aceea supremă, izvorul unic a tot ce este în ceruri şi pe pământ Dumnezeu. Şi chiar şuviţa de sânge, care în plină primăvară, se prelinge bogat din gura bolnavilor de piept, nu poate să vădească mai mult decât adevărul esenţial de viaţă, pe care noi l-am uitat de mult: în fiecare zi trăim, în fiecare zi murim, şi totuşi niciodată nu murim. Oricât ar fi de impresionantă pătimirea acestor oameni, ea nu contrastează cu primăvara vieţii veşnice, care e numai lumină şi va fi numai a lor. Primăvara coboară cerul pe pământ, cu toată poezia lui, cu toată realitatea lui. Căci cerul acela pe care ni-l îmbie credinţa noastră creştină nu poate fi numai o ficţiune, numai o simplă şi goală abstracţiune. Cerul acela e viaţă spirituală, e poezie luminoasă şi plină de revelaţii sufleteşti. Priviţi la soarele primăverii, la florile ei, la seva primăverii, care se ridică biruitoare şi în cel din urmă fir de iarbă, şi spuneţi-mi dacă s'a mai văzut cândva un cordon atât de puternic făcut în jurul bisericii, în jurul creştinismului, decât acela pe care-l face primăvara, cu florile ei, cu cântecele ei fermecători de dulci şi de suave, cu toată poezia ei?

In ziua aceea de Mai... Am ieşit din umbra zidurilor, afară, la aer şi lumină, să salutăm sosirea primăverii cu cântece de expansiune lirică. Eram un grup de tineri exuberanţi şi plini de vigoare idealistă. Căutam un divertisment odihnitor în natură, o reconfortare spirituală sub cerul senin şi albastru de primăvară. Mergeam în largul câmpurilor verzi şi pline de mireasma îmbătătoare a florilor, cântând frumoasa melodie a juneţelor noastre: „Frumoase zile de tinereţe, numai odată sunteţi în Mai!" Cântam cu toată incandescenţa sufletelor noastre, scăldate în lumina şi harurile primăverii. Respiram din adâncul plămânilor aerul curat al primăverii. Şi mergeam cântând în largul câmpurilor verzi şi însorite. Apoi, ne-am oprit la poalele primitoare ale codrului, să poposim câtva timp. M'am culcat pe iarba verde şi mi-am lipit urechea de pământul încă reavăn. Mi-am lipit urechea tare de pământ, s'aud cum creşte iarba, cum cântă pământul eterna simfonie a reînvierii sale din fiecare primăvară. Simţeam în mine primăvara. O simţeam cum palpita în mine, cum mă copleşeşte cu poezia ei, cu lumina ei, cu binecuvântările ei. O linişte desăvârşită s'a aşternut în sufletul meu. Liniştea aceea adâncă care naşte şi fructifică gândurile mari. Cine dă viaţă codrului, în fiecare primăvară, m'am întrebat cu sufletul înfiorat de marea taină ce se zămislea în faţa mea? Cine face să cânte pădurea aceasta, în fiecare primăvară, cea mai frumoasă arie care s'a auzit vreodată pe lume? Nimeni altul decât Dumnezeu, mi-a răspuns pădurea, cu freamătul frunzelor sale. Dumnezeu îmi dă viaţă, în fiecare primăvară, mi-a răspuns pădurea, ca un interlocutor invizibil, bolţi răcoritoare clătinând asupra mea.

In altă parte, într'un loc în care lucrurile create de Dumnezeu nu se pot intui în mod concret şi tangibil, răspunsul acesta mi s'ar fi părut destul de stereotip şi de anost. Dar aici, la poalele pădurii, unde fiecare stejar era un imn de slavă ridicat lui Dumnezeu, unde fiecare frunză era o silabă de adâncă scandare din marea operă de creaţie pe care o săvârşeşte Dumnezeu în cuprinsul firii, am putut sesiza în toată întinderea lui adevărul puternic din slovele Sf. Scripturi: „Cerurile spun mărirea lui Dumnezeu şi facerea mânilor Lui o vesteşte tăria!" Şi regăsindu-mă sub efluviile harului acelui Dumnezeu, atotputernic şi atoatezíditor, care a dat viaţă pădurii, am simţit

Diana

că niciodată n'am fost mai aproape de Dumnezeu decât în clipa aceasta, că niciodată n'am trăit mai intens sentimentul de participare în Dumnezeu. Fiecare stejar, fiecare frunză, fiecare fir de iarbă – reflexe ale creației divine – vestea pe Dumnezeu ca pe o realitate indiscutabilă, iar verbul într'aripat al psalmistului confirma din nou această vestire: „Cât de minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, toate cu înțelepciune le-ai făcut și e plin pământul de făptura Ta!" Dar dacă o simplă frunză de stejar poate să vădească într'un mod cum nu se poate mai elocvent imanența lui Dumnezeu într'ânsa și dacă sufletul omului percepe prezența lui Dumnezeu în natură și se simte mai aproape de El decât in altă parte – afară, bineînțeles, de însuși locașul de închinare a lui Dumnezeu, care nu poate fi înlocuit cu nimic – acelaș suflet nu poate să nu spună cu nestăpânită durere, față de concesiunile pe care le face instinctelor ieșite din trupul său păcătos: Sunt, Doamne, pentrucă vin dela Tine! Dar nu sunt, pentru că nu sunt ceeace ești Tu. Oricât ar fi de mari eforturile mele de a mă spăla de tina care mă spurcă, oricât ar fi de înaltă și de impetuoasă verticala gândurilor mele neprihănite către Tine, Doamne, eu nu pot să mă ridic până la Tine!... Voi putea oare vreodată?

Cu toate obstacolele ce le întâlnește în cale, sufletul omului tinde spre desăvârșire, spre o integrală participare a ființei sale spirituale în Dumnezeu, Creatorul său. Și caută cu sete toate împrejurările cari îl duc spre acest scop. Sufletul omului caută pretutindeni pe Dumnezeu.

Două mijloace are omul la îndemână pentru a-l afla pe Dumnezeu, pentru a putea să realizeze o desăvârșită trăire și participare în Dumnezeu: credința și rațiunea. Care din aceste două mijloace este mai eficace pentru găsirea lui Dumnezeu? Rațiunea sau credința?

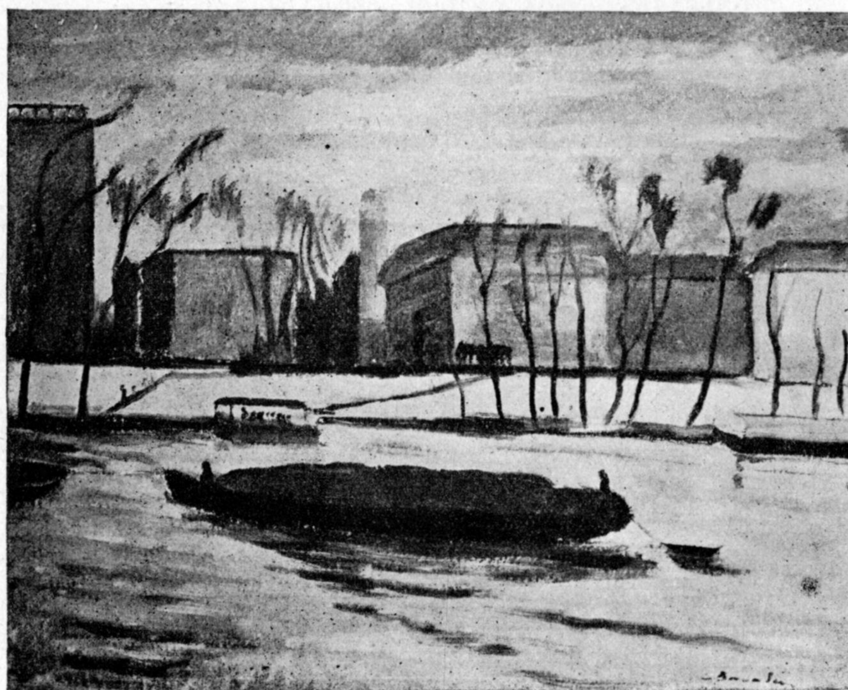
Am ispitit și consultat îndelung un mare număr din acele scrieri, cari cuprind fructul ostenelilor unor cărturari erudiți, al căror instrument de cercetare în aflarea lui Dumnezeu a fost rațiunea. Ce este Dumnezeu, se întreabă fiecare din ei? Cine este Ființa aceasta supremă, de obsesia căreia nu poate să scape nici-un om? Există în realitate, sau este o simplă ficțiune? Avem temeinice motive să credem în ea, sau toți suntem victimele unei mari iluzii? Fiecare din acești emeriți cărturari a încercat să-l definească pe Dumnezeu cu puterile și luminile rațiunii. Toate definițiile lor sunt făcute cu ton dogmatic. Fiecare din aceste definiții poartă timbrul unor judecăți infailibile și definitive. Dar numai în aparență. In realitate, toate strădaniile acestor savanți, cari frământă cu mintea aprinsă tainele lumii și ale vieții, sunt simple exerciții de dialectică. Ești dator să le apreciezi, entuziasmat, puterea de sondare în inima acestor taine. Să le admiri technica subtilă și nuanțată de construcție abstractă. Fiecare din ei te captivează cu farmecul artei lor speculative de a discuta augustul concept al Dumnezeirii. Fiecare din ei jonglează magistral cu judecata și nu odată rămâi uimit de eficiența logică pe care o întâlnești în argumentarea lor. Rămâi profund desamăgit însă, când trebue să constați că toată de-

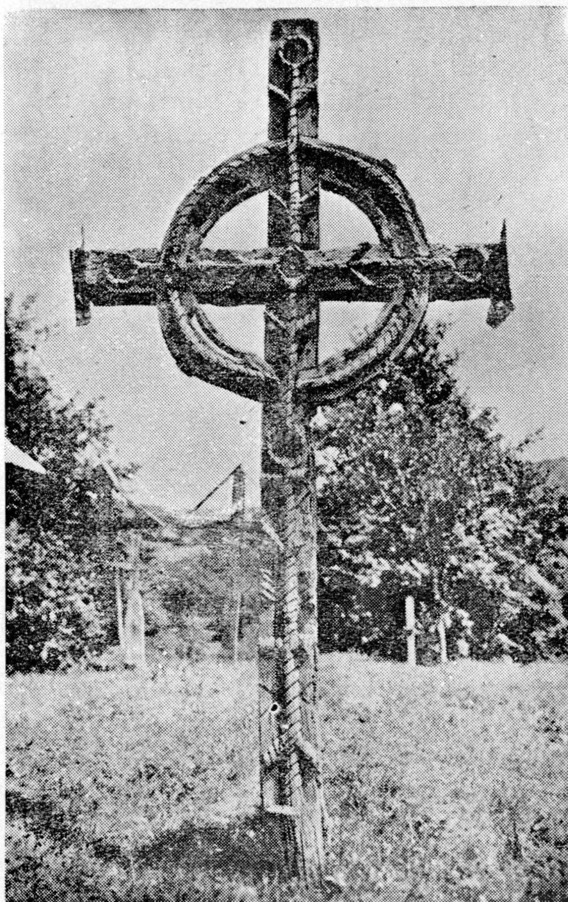
Mori de vânt în Basarabia

monstrarea acestor oameni de știință, este o vagă și sterilă stratagemă cerebrală. Găsești în operile filozofilor și teologilor o infinită gamă de cugetări despre Dumnezeu, o mulțime de definiții ingenioase date lui Dumnezeu. Dar nici una din ele nu poate să ne redea, în toată amploarea și fără nici o umbră de echivoc, noțiunea de Dumnezeu, și mai ales nici una din ele nu poate avea efectul de a face să trăiască Dumnezeu în sufletul nostru. Pentru a justifica această concluzie pesimistă, invoc numai două din definițiile date lui Dumnezeu, cele mai tipice, de către cei cari s'au folosit în mod exclusiv de puterea rațiunii în căutarea lui Dumnezeu. Prima definiție poartă paternitatea celebrului scolastic Anselm de Cantorbery, iar a doua aparține temerarului filozof raționalist francez Descartes. Iată cum definește Anselm de Cantorbery pe Dumnezeu: „Dumnezeu e ființa aceea decât care noi nu putem să cugetăm că ar fi o alta mai mare. Definit astfel, Dumnezeu trebue să existe nu numai ca ideie în mintea noastră, dar și ca realitate în afară. Dece? Pentrucă dacă Dumnezeu ar exista numai ca ideie în mintea noastră, această supremă Ființă decât care nu se poate închipui o alta mai mare, ar fi totuși mai mică decât o alta de aceeași natură și de aceeași calitate, dar care pe lângă existența ei ideală, ar mai poseda și pe cea reală, fapt care ar contrazice conceptul sau definiția pe care fiecare o dăm totuși lui Dumnezeu. Deci, Dumnezeu există". Iată, acum, cum definește Descartes pe Dumnezeu: „Dumnezeu e ființa suveran perfectă. Această ființă trebue să existe, fiindcă dacă n'ar exista, ea n'ar mai fi suveran perfectă. Deci, Dumnezeu există!" Ce ne spun aceste definiții? Aproape nimic. Nici una din ele nu poate să-ți dea însă convingerea existenței lui Dumnezeu. Ambele poartă stigmatul insuficiențelor rațiunii. Și odată cu ele, aceeași implacabilă soarte o au toate definițiile cari au încercat să prindă în haina lor rece și rigidă, noțiunea de Dumnezeu, cea mai abstractă, mai eterică, mai vaporoasă și mai imponderabilă dintre toate noțiunile, care mai mult ca oricare alta, nu se lasă incorsetată într'o definiție arbitrară și artificială dată de mintea omenească. Nu poți prinde nemărginitul în mărginit, nici absolutul în relativ.

Acestea au fost motivele cari m'au determinat, ca încetul cu încetul, să-mi pierd credința pe care o aveam în prestigiul, în mirajul rațiunii și să nu mai pun așa de mare preț pe ceeace se concepea arhitecturat pe planul pur al ideologiei abstracte și fără nici-o legătură cu realitățile concrete. Am început să nu mai acord rațiunii pure încrederea pe care i-o acordasem până atunci. Evident, scepticismul acesta în puterea eficace a rațiunii de a elucida singură problemele adânci și spinoase cari apar pe ecranul spiritual al omului, nu m'a făcut să detest în întregime rolul rațiunii, să-i contest orice rost, orice putere de a pătrunde în esența lucrurilor. Rațiunea își are rostul ei bine definit. Este instrumentul cu care se operează, se pătrunde și se încearcă să se explice o mare parte din chestiunile cari intră în orbita preocupărilor noastre spirituale. Ea are uneori dreptul să decreteze chiar axiome, adevăruri neclintite cari rezistă la orice încercare de dărâmare. Din jocul subtil și dinamic al rațiunii țâșnesc acele gânduri minunate, cari, ca niște adevărate dâre de luceafăr, jalonează drumul spre adevărata deslegare a problemelor mari de viață, spre o cât mai temeinică și cât mai veridică soluționare a acestor probleme. Săgeata aprinsă a gândului spintecă cu îndrăzneală întunerecul și aduce de multe ori deplină acalmie în sufletul omului. Dar oricât ar fi de uriașe puterea rațiunii, ea nu poate să pretindă că e suverană absolută peste întreg întunerecul care se în-

C. Bacalu: Peisagiu

Cruce de mormânt (Maramurăș)

tinde în fața noastră, nu poate să spună niciodată că, în sfârșit, a destrămat vălul masiv și de nepătruns al destinului nostru. Mai ales în domeniul teologic, ori câtă importanță i s'ar da rațiunii, trebue să se dea întâietate inimii și credinței. Iar dacă totuși se pune preț pe judecățile emise de rațiune, acestea pentru a fi valabile și pentru a rămâne nezdruncinate, trebue să primească neapărat corectivul zămislirii lor prin metoda intuiției directe, al sudării gândului abstract cu realitatea concretă. Gândul decretat de rațiune, pentru a fi valabil, trebue să aibă drept suport realitatea concretă. In caz contrar, el riscă să rămâie un simplu balon de oxigen, o construcție firavă. O cugetare emisă de rațiune, pentru a nu fi infirmată la cea mai slabă confruntare cu realitatea concretă, trebue să fie totdeauna coroborată pe această realitate, trebue să i se verifice tăria în lumina acestei realități concrete, cel puțin în măsura în care lucrul acesta apare ca posibil. Cugetările elaborate într'un rece cabinet de studiu au, de cele mai multe ori, tot atât de puțină aderență cu realitatea concretă și cu adevărul ca și dantela enigmatică și fantastică a visurilor pe care o impletește energia subconștientă în timpul când omul doarme, pot fi tot atât de seducătoare și de frumoase ca și aceste visuri, dar nu pot avea nici-o perspectivă de trăinicie, fiind durate pe nisip. De aceea, chiar pe tărâmul acesta spinos și extrem de nevralgic al problemelor teologice, trebue totdeauna să se țintească, ca tot ce se bazează pe rațiune, să fie verificat în mod concret. In felul acesta, desigur, nu se va putea nega aportul pozitiv pe care-l aduce rațiunea în soluționarea acestor probleme-axe ale vieții noastre spirituale. Ori cât ai fi de ostil rațiunii, n'o poți elimina definitiv din discuția acestor probleme. Luminile rațiunii sunt tot atât de necesare pentru înțelegerea acestor probleme de ordin transcedental, ca și văpaia credinței și a inimii. Dar, pentru a fi în concordanță cu cele afirmate mai sus, nu putem să așezăm niciodată rațiunea înaintea credinței. Căci, din nefericire, rațiunea omului este prea imperfectă, prea neputincioasă, sufere de prea multe și prea grave complexe de inferioritate, pentru a-și putea aroga dreptul de a soluționa singură, sau cel puțin cu precădere față de credință, problemele mari de viață spirituală, cari ni se pun spre rezolvare. Astfel, încât ea trebue să stea în mod fatal pe un plan subsidiar și se cere, pentru a fi eficace, să fie sprijinită pe realitatea concretă, ori de câte ori are veleități să emită cugetări durabile, sau cel puțin în cazurile în cari lucrul acesta apare ca posibil. Firește, nu mă gândesc la o experiență de laborator. Aceasta este o imposibilitate, o anomalie,

Crucea grâului

o absurditate ce nu se poate concilia cu soluţionarea unei probleme de ordin transcedental. Cunoaşterea lui Dumnezeu exclude prin definiţie experimentarea concretă. Dumnezeu e spirit, ca atare nu poate fi experimentat sub clopot de sticlă. Dar gândurile noastre despre Dumnezeu pot fi uneori verificate şi confruntate cu realitatea concretă, materială. La aceasta m'am gândit eu când am făcut afirmaţia că e bine să-l intuim pe Dumnezeu în mod concret, în lucrurile din natură. Dece să nu ne întregim o ideie, dece să nu ne complectăm o cugetare despre Dumnezeu, extrasă, bunăoară, dintr'o carte de dogmatică? In fiecare manual de dogmatică ni se spune că Dumnezeu a făcut lumea, cu tot ce există în ea. Cu ce se dovedeşte aceasta? Cu argumente de ordin raţional. E suficient atâta? Suntem pe deplin satisfăcuţi? Convingerea noastră este irefutabilă? Da şi nu. Pentru a nu mai avea însă nici-o îndoială, că într'adevăr Dumnezeu a creat lumea, cu tot ce există în ea, să ieşim afară din cabinetul nostru de studii şi să intuim lumea şi toate lucrurile dintr'ânsa, în mod concret, palpabil. Atunci vom fi convinşi cu adevărat că Dumnezeu este Creatorul lumii. Şi nimeni nu ne va mai putea sfărma convingerea aceasta. Atunci propoziţia aceasta din Sf. Scriptură „Eu sunt cel ce sunt", nu ni se va mai părea un simplu joc de cuvinte în care subiectul este identic cu predicatul. Iată cum înţeleg eu că se poate verifica în mod concret un gând, o cugetare despre Dumnezeu.

Mac Constantinescu: Un cuvios

Cu raţiunea nu putem merge prea departe în deslegarea problemelor transcedentale. Numai cu inima şi cu credinţa putem pătrunde până în esenţa ultimă a lucrurilor. De aceea, s'a statornicit această inflexibilă ierarhie între aceste două forţe spirituale: credinţa pe primul plan, raţiunea pe planul al doilea. Adaog, pentru o corectă punere la punct a chestiunei, că aceste două forţe spirituale ale omului, credinţa şi raţiunea, trebue să activeze în mod simultan, trebue să-şi coordoneze eforturile în descifrarea problemelor spirituale. Există între ele o indisolubilă interdependenţă, o strânsă interferenţă, cel puţin până la punctul până la care poate activa şi raţiunea. Până la acest punct, amândouă lucrează împreună, colaborează, se ajută reciproc, chiar şi în ipotezele, când cel puţin în aparenţă, se întâmplă să se deteste şi să se dezavueze una pe alta. Exigenţele raţiunii sunt temperate, sunt armonizate prin comandamentele inimei. Este temerar să credem că putem pătrunde numai cu raţiunea problemele metafizice, atunci când nu putem rezolva cu ajutorul ei o mulţime de probleme de ordin fizic. Precum, dacă ne bazăm numai pe credinţă în raporturile noastre cu Dumnezeu, riscăm să rămânem prizonierii unei superstiţii.

Credinţa aceasta luminată de raţiune m'a făcut să înţeleg, în ziua aceea de Mai, care mai stărue şi astăzi în amintirea mea, ca tot ce a fost frumos într'o primăvară ireversibilă, că Dumnezeu este acela care a dat viaţă codrului, la poalele căruia ne-am oprit să ne odihnim. Dumnezeu este acela care a înverzit pădurea şi o face să scoată un freamăt mai dulce ca orice reverie pastorală. Şi stăpânit de puternica convingere că tot ce e viaţă în lumea asta îşi are izvorul în Dumnezeu, că toate lucrurile din natură reflectă în ele în mod indiscutabil paternitatea lui Dumnezeu, am strigat împreună cu psalmistul, într'o neptunică avântare a sufletului meu spre infinite orizonturi: „Cerurile spun mărirea lui Dumnezeu şi facerea mânilor Lui o vesteşte tăria!" Strigătul meu nu era o enunţare ocazională şi gratuită a unui text biblic, care consacrând în chip sintetic şi substanţial principiul cosmologic, are o destul de frecventă aplicaţiune în discuţiunile purtate în jurul dovedirii existenţei lui Dumnezeu. Fiindcă nu m'am

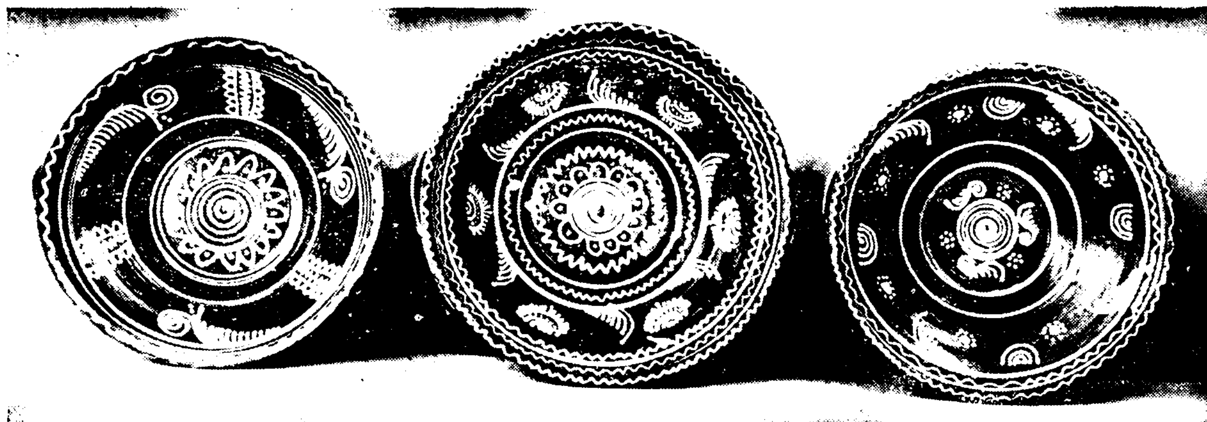
Cheile Bicazului: Lacul Ghilcoş

dus în natură să adaptez citate scripturistice la realitatea concretă pe care o găsesc aici, să verific propriis sensibus tăria, fragilitatea sau caducitatea acestor texte biblice. Eu căutam în natură o înseninare, un repaos sufletesc. Căutam destinderea cea mare a regăsirii în Dumnezeu, prin contactul direct cu natura reînviată. De aceea, strigătul cu care am rostit versetele neperitoare ale psalmului davidic, n'a fost simpla bucurie de a constata puterea nebiruită a unui adevăr despre existenţa lui Dumnezeu, pe care-l aveam aprioric în minte, ci bucuria nestăvilită a omului, care ca printr'o minune, la contactul sufletului său cu natura reînviată, şi-a convertit, în mod fulgerător, toate gândurile abstracte despre Dumnezeu într'o irezistibilă dorinţă de a se regăsi întreg în El, în Dumnezeul acesta care singur dă viaţă sufletului omenesc, precum dă viaţă tuturor lucrurilor din natură.

In loc, deci, să mă las antrenat pe panta aridă a unor noţiuni abstracte, cari atestă existenţa lui Dumnezeu, eu am lăsat ca cel puţin aici în sânul naturii, să vorbească mai întâi inima mea, s'o las să salte de bucurie şi să se umple de viaţă. Dacă aş fi ascultat numai de glasul raţiunii, şi de data asta, de glasul acelei raţiuni de care sunt condamnat să ascult ori de câte ori nu-l pot intui în chip direct pe Dumnezeu, desigur străduinţele mele de a-l găsi pe Dumnezeu în natură şi de a mă cufunda năvalnic în Fiinţa Lui, ar fi rămas infructuoase şi n'aş fi putut avea parte de destinderea sufletească pe care o căutam aici. Am lăsat să-mi vorbească mai întâi inima, şi numai în al doilea rând raţiunea. Amândouă mi-au spus că Dumnezeu este acela care a dat viaţă codrului, în umbra căruia mă odihneam. Şi, fără îndoială, că tot ele i-au spus şi psalmistului acest lucru şi l-au ajutat să făurească admirabila sentinţă despre intuirea concretă a lui Dumnezeu în lucrurile din natură. Inima m'a ajutat să-l simt aproape pe Dumnezeu, iar raţiunea mi-a întărit acest sentiment printr'o înţelegere empirică a lui Dumnezeu în lucrurile din natură. Şi am învăţat astfel, odată mai mult, că osatura argumentului cosmologic despre existenţa lui Dumnezeu, este formată dintr'o indisolubilă interdependenţă a celor două forţe spirituale ale omului: inima şi raţiunea.

Iată cum o simplă excursiune de agrement în natură, într'o frumoasă zi de Mai, poate avea o covârşitoare înrâurire asupra fiinţei noastre spirituale, se poate transforma într'un adevărat colocviu cu Dumnezeu, cu infinitul. Frumuseţile firii pledează pentru existenţa lui Dumnezeu mai elocvent şi mai convingător decât un manual de dogmatică sau o carte de filozofie raţionalistă. Il definesc mai bine, mai peremptoriu pe Dumnezeu.

Nicăiri nu-l poţi găsi mai bine de Dumnezeu decât în natură. Când am alungat pe Dumnezeu din sufletul nostru sau ni l-au alungat alţii, îl vom regăsi cu siguranţă în lucrurile din natură, evitând, fireşte, erezia panteistică de a identifica pe Dumnezeu cu aceste lucruri, fiindcă, după cum spune înţeleptul Dionisie Areopagitul „Dumnezeu e tot ceeace este şi nimic din ceeace este, fiindcă e mai presus de orice creatură". Pe Dumnezeu îl găseşti în natură, în dosul lucrurilor din natură. El este marele motor care mână şi însufleţeşte tot ce există în natură. Nimic nu pledează mai puternic şi mai inapelabil pentru existenţa acelui Dumnezeu, atotprezent şi atotziditor, pe care-l purtăm în adâncul sufletelor noastre, decât lucrurile din natură. Pledoariile apologeţilor pentru existenţa lui Dumnezeu sunt palide şi şubrede construcţii, pe lângă marea pledoarie pe care o face natura reînviată, în timpul primăverii. Toate cărţile din lume, toate bibliotecile de pe pământ, nu pot să învedereze şi să demonstreze atât de edificator pe Dumnezeu, creatorul lumii şi al vieţii, cum o face un simplu mugur de liliac sau un lujer de crin, un ghiocel plăpând sau o suavă lăcrămioară, sau codrul cu stejarii lui, care în tăcere şi persuasiv, ne desvăluie tainele lumii şi ale vieţii şi pe divinul lor Creator. Dar, încă odată, şi pentru a sintetiza tot ce am spus până aici, pentru a-l găsi pe Dumnezeu în natură, se cere să ai o inimă care să vibreze înfiorată la contactul cu lucrurile din natură, şi o raţiune care să aibă valenţele adânc deschise spre înţelegerea lui Dumnezeu.

MOMENTE CULTURALE

GHEORGHE DIMA LA SIBIU

de GRIGORIE T. MARCU

Prestigiul cultural al Sibiului românesc este unanim recunoscut. Zidit indeosebi pe silințele de propășire desfășurate de Ierarhi de talia lui Șaguna și I. P. S. Mitropolit Nicolae, de vechea Asociațiune pentru cultura și literatura poporului român „Astra" și de un lung șir de talente consacrate cari au cinstit cu serviciile lor devotate viața bisericească și învățământul sibian, acest prestigiu a dobândit tării de certitudine atât pe tărâmul literelor, cât și al artei.

Manifestațiile artistice cari au îmbrăcat în haină de sărbătoare atâtea neuitate seri sibiene, n'au constituit – cum cred unii – un monopol al obștei săsești. E adevărat că această puternică și înstărită colonie de rasă germană și-a creiat prin celebrele ei coruri și concerte o tradiție artistică respectabilă și un renume trainic. Dar nici societatea românească nu s'a lăsat mai prejos.

Inceputurile manifestațiilor noastre artistice muzicale, organizate sârguincios și isbândite deplin, datează dela sfârșitul veacului trecut și sunt legate de numele sonor ca o melodie ireproșabil executată al maestrului Gheorghe Dima.

Viața și talentul lui, pe cari profesorul și compozitorul Petru Gherman dela Academia teologică „Andreiană" din Sibiu le-a evocat cu o cuceritoare înțelegere și cu tot atâta competență cu prilejul împlinirii a cincisprezece ani dela moartea maestrului, au însemnat o continuă și desăvârșită dăruire reginei artelor. Dar Gheorghe Dima, ca toți oamenii de seamă ai vremii lui, a făcut din darul ce i L-a hărăzit Dumnezeu o apostolie: arderile sale lăuntrice le-a pus cu generozitate de artist și cu inimă verde de român în slujba propășirii culturale a neamului nostru. Dacă creațiile sale muzicale i-au așezat pe fruntea dogorită de suflarea geniului laurii respectului cunoscătorilor, apoi desele sale zăboviri printre ai săi au fost acelea cari i-au agonisit însăși inimile oaspeților cântului său fermecător.

Gheorghe Dima a lăsat urme pe unde a trecut. Dacă cele mai durabile dintre acestea îi sunt rezervate istoriei muzicii naționale românești, în ierarhia căreia și-a dobândit unul din scaunele cele mai de sus, apoi Sibiului românesc îi revine onoarea de a fi fost nu numai beneficiarul celor mai remarcabile strădanii artistice ale maestrului, ci și cel mai credincios păstrător și păzitor al memoriei și moștenirii lui. Toată pulsația artistică muzicală a acestei cetăți de amplă și temeinică respirație culturală românească, este axată pe renumele acestui glorios părtaș al creațiilor artistice ardelene.

După hoinăreli îndelungate prin străinătate, unde punea temelie viitoarei sale culturi muzicale după ce renunțase la planul de-a studia ingineria, a zăbovit scurtă vreme la Brașov – orașul său natal – pentru a se stabili apoi pe optsprezece ani la Sibiu. Era în 1881.

Cu trei ani înainte, o mână de intelectuali români îndrăgostiți de muzică, au pus bazele unei Reuniuni române de cântări. Gheorghe Dima, proaspăt numit dirijor al corului Catedralei mitropolitane și apoi profesor la Institutul teologic-pedagogic „Andreian", este solicitat să ia conducerea artistică a acestei frății culturale. Ce a însemnat această conducere, ne lămurește în câteva cuvinte acelaș priceput biograf al său: dela „frunză verde...", datorită unei progresive tehnici muzicale, au ajuns Românii noștri să cânte Oratorii, Opere, Cantate, Balade, Operete și alte lucrări de proporții mai mari".

La 1889 maestrul s'a reintors la Brașov, unde

a ostenit până după întregirea României, când a fost numit director al Conservatorului de muzică nou înființat din Cluj. Nu s'a bucurat mult de această bine meritată răsplată, căci la 4 Iunie 1925 lira lui a amuțit pentru totdeauna.

Nu însă și amintirea lui...

Reuniunea de cântări din Sibiu i-a scris numele pe frontispiciu. Sub bagheta unor maeștri de talia lui Augustin Bena, Ionel Crișan și Nicolae Oancea și bucurându-se de conducerea efectivă a unui șir de președinți cu prestigiu – Patriarhul Miron Cristea, Episcopii Nicolae Ivan, Lucian Triteanu și Nicolae Colan, Octavian Goga, Prof. Aurel Crăciunescu – ea și-a dat silința să se mențină la nivelul la care o așezase Gheorghe Dima. Și a isbutit în bună parte.

Dar nu există culmi fără povârnișuri...

După plecarea la București a maestrului Nicolae Oancea, câțiva ani de zile n'am mai auzit nimic de Reuniunea noastră de cântări. Steaua ei pălise și părea, la un moment dat, că a apus pentru totdeauna. Soarta ei ne-a durut adânc. Regretam serile acelea neuitate de desfătare artistică – tot atâtea prilejuri de statornică înfrățire și puternică afirmare românească.

Ci iată că odată cu florile lui Maiu, din anul acesta, vina de-a fi lăsat în părăsire această înjghebare cu nume atât de ilustru și cu un trecut atât de frumos, a fost ștearsă de un primar care nu-și socotește misiunea limitată numai la măsurile edilitare gospodărești – d-l Dr. Sever Pop – și de un dirijor care unește remarcabile însușiri artistice cu cultul pentru moștenirea lui Gheorghe Dima – profesorul Petru Gherman. Aliniind alături de soli de operă și de-o orchestră superbă un cor mixt de o sută cincizeci de persoane, profesorul Petru Gherman ne-a oferit – pe lângă o seară de muzică românească ce n'o vom uita nici când – nu numai prima manifestare publică a reînviatei Reuniuni, ci și măsura exactă a putințelor și intențiilor sale. Tot ce are Sibiul mai distins – începând cu I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului – au acoperit cu aplauzele unei satisfacții arareori întâlnită această isbutită regrupare a vechei Reuniuni de cântări „Gheorghe Dima".

Din seara aceea, simt că Sibiul ne aparține integral și pentru totdeauna. O trupă de intelectuali entuziaști stârnesc adieri de desprimăvărare în inima simțămintelor noastre românești.

RUGĂ

de I. V. SPIRIDON

M'am băgat, Doamne, turmei de cuvinte
Cioban: să le duc la pășuni de gând.
Am colindat coclaurii la rând
Să fur aurul de dincolo de minte.

M'am sfâșiat prin mărăcini de mit
Și-am gemut strâns în clește greu de lut,
In toate câte m'au împuns și m'au durut,
In câte m'au aprins și răstignit.

Pe toate culmile de râs și de amar
Am păscut, zadar, toate pășunile
Să-mi umplu cu viață minunile.
Și-au rămas cărbune fără chihlimbar.

Cupele de Frumos mi-s prea goale
De lumină — cruci fără morminte:
Dă-i, Doamne, turmei mele de cuvinte
Zapis să pască plaiurile Tale.

Un admirabil ansamblu: Corul Reuniunii muzicale „Gheorghe Dima" din Sibiu

NENOROC

de E. PAMFIL

Era pe la amiazi și școala primară din colț se golise de-a binele. Roiul de copii se risipea în grupuri cuminți sau sbenguitoare spre oraș. Glasurile lor se topiau în zgomotul uniform al străzii.

Dar deodată un sunet repezit de clacson și un scrâșnet prelung de frâne forțate abate toate privirile spre camionul care oprise cu botul smucit într'o parte.

Trecătorii dau buzna, șoferul sare speriat dela volan.

Și în vălmășagul de oameni și strigăte ce se iscară în fața mașinii, iată că răsare dintre roți, buimăcit și prăfuit, un școlar din cei mai mărunți.

Toată lumea se minunează, cum de a putut scăpa teafăr. Nu-ți vine să crezi. Pe semne a fost îmbrâncit ușor abia în ultima clipă; căci nu se vede pe el nicio rană, nicio umflătură.

Dar băimăceala copilului și mirarea cu bunătate a trecătorilor sunt repede spulberate de sudălmile șoferului. Cu ochii holbați, cu glasul gros și cătrănit se răstește spre copil, pe care abia acum l-a inundat, din creștet până 'n tălpi, spaima. Și ca un cățel amenințat el țâșnește printre picioarele din jur și o ia la sănătoasa, tropăind cu niște jucării de cizme, spre mahalaua lui.

Din când în când privește îngrozit înapoi, la omul plin de smoală și de mânie, care-l amenința cu pumnul și-l ocăr.a

Dar depărtarea dintre ei sporia și micul evadat simția cum se risipește singura, marea primejdie *de azi: aceea de a fi snopit de șoferul grozav, pe care îl supărase atât de straşnic. Ce noroc că a scăpat de el!*

Incepuse să-și domolească mersul și simțea cum îi năvălește iarăși voia bună...

Dar de odată înlemni. Din trăistuța ce-i atârna la șale aude un zuruit surd, neobișnuit. – Intr'o clipită își trage traista în față și-și înfundă mâna 'n ea. – Groaznica lui bănuială s'a adeverit în toată cruzimea ei: Tăblița cea nouă se prefăcuse în cioburi și țăndări!

Intr'o scurtă halucinare a văzut mărimea nenorocirii... Șaizeci de lei a costat tăblița! Tatăl său, un om aspru, i-a încredințat-o ca pe-un lucru de mare preț și l-a amenințat cu degetul: „Să grijești de ea ca de ochii din cap! Pricepi!"

Intre timp au început să se ivească din stânga și din dreapta tovarășii. Intâmplarea cu camionul i-a împrăștiat ca pe o droaie de potârnichi, iar acum se întorceau speriați de pe uliți lăturalnice. Cu câteva hârburi de tăbliță în mână năpăstuitul le-a împărtășit în vorbe pripite, gâfâind de oboseală și emoție – pățania.

Un fior de groază și milă a trecut printre copii... Nici unul nu se aștepta la această nenorocire!

Sinistratul și-a deșertat trăistuța pe marginea șoselei și s'a convins mereu, din ce în ce mai trist și mai fără nădejde, că tăblița nu se mai poate repara. Cioburile nu se mai potriveau și nu se puteau lipi nici decum...

Și vreme îndelungată grupul trist și tăcut stătu pe marginea drumului. Cinci copii priveau cu gurile căscate și cu ochi înțelegători spre sfărâmături, iar între ei nefericitul păgubaș plângea cu amărăciune, spălând cu lacrimi ultimul decor de pe hârburi: litere și cifre trudite...

Inconjurat de cei cinci prieteni cu tăblițele întregi, școlarul avea mintea întunecată de un gând sfâșietor: din întâmplările zilei a înțeles, că el este de bună seamă cel mai fără de noroc om din lume!

Intoarcere dela târgul fetelor depe Muntele Găina

Creştinismul şi iubirea naturii*)

de Prof. SIMION RADU

C. Cenan: Cosaş

„Cine nu iubeşte natura, nu poate iubi nici pe aproapele şi nici pe Dumnezeu.“ (I. Simionescu.)

Tâlcuim azi în fapt un sentiment nobil, de profundă iubire faţă de natură; sărbătorim ziua arborilor, deschisă cu rugăciuni, ca Dumnezeu să-şi coboare harul său bogat peste ea, ca sfinţindu-o, prin aceasta să se sfinţească însăşi viaţa omenească.

Astăzi este sărbătoarea naturii întregi, care tresaltă la o viaţă nouă şi întinerită sub revărsarea vântului căldicel, solitor al primăverii, în adumbrirea Duhului ceresc care învie pe toţi. Haina aleasă pe care natura se pregăteşte să o îmbrace în curând, fiecăruia din noi, dragi străjeri, îi prilejueşte izvor de negrăite şi neşterse bucurii, sentimente cu adevărat sfinte. Căci, cine nu simte cum întinereşte atunci când reînvie natura care ne desfătează? Desigur toţi, iar acest fenomen se datoreşte intimităţii profunde, organice chiar, pe care „eu“-l nostru şi întreaga structură umană o are, nebănuit, cu vesela natură înconjurătoare. Ea ne captivează pe fiecare şi ne stimulează la înţelesul tainic al vieţii, ne predispune la meditaţii filosofice-religioase, la împlinirea datoriei, ne îndeamnă la muncă: fie de caracter manual, fie pe un plan mai înalt, la muncă intelectuală intensă.

In această mistică funcţiune organică dintre noi şi natură, avem să căutăm motivul pentru care Invăţătorul desăvârşit al lumii, Domnul Isus Hristos, a arătat în toate împrejurările, o iubire nemărginită faţă de această carte a lui Dumnezeu, întru cunoaşterea şi preamărirea Lui.

Să nu-şi închipuie cineva deşărtăciunea, că a existat un mai mare şi mai adânc iubitor faţă de natură decât El, Mântuitorul nostru.

Biblia închide în sine cea mai curată, duioasă şi superioară poezie, cu imnuri de slavă închinate naturii.

Priviţi, numai în fugă, pildele şi parabolele Mântuitorului, atât de popular înfăţişate — din care una, a sămănătorului, am citit-o adineaori. Ele sunt exemple desprinse în mod abundent din natură, cu scopul bine ales de a apropia de mintea fiecăruia adevărurile mari, înalte, despre tainele împărăţiei lui Dumnezeu, ca să încălzească, spre mântuire, inimile tuturor.

Incepând cu neobservatul şi plăpândul firicel de iarbă, care vorbeşte despre cel Atotputernic, tre-

C. Cenan: Secerătoare

*) Cuvânt rostit străjerilor la sărbătoarea sădirii pomilor în 13 Aprilie a. c., în Sighişoara.

când la crinii câmpului, a căror haină inocentă e mai frumoasă decât a împăratului Solomon, apoi la paserile cerului care nu ară, nici nu samănă, nici nu adună în „jitnițe" și totuși Dumnezeu le îngrijește, la sămănătorul de sămânță bună, la vierul care sădind vie a îngrădit-o cu gard și până la pilda pomului bun și a celui rău, a celui roditor și neroditor, apoi a smochinului pe care l-a aflat fără fruct: Pretutindeni găsim o infinită scară de tainice trăiri sufletești, care revelează o intensă și totală dragoste și devotament față de natură, de acest nedespărțit prieten al vieții omenești, lăsat parecă anume de bunătatea atot-înțeleptului Dumnezeu să ne „predice", să ne înveselească și îmbujoreze inima rece, să ne descrețească fruntea inundată de griji și de năcazuri și să ne stoarcă, ușor, zâmbetul senin, simbol al dragostei de viață..., al setei de viață absolută.

Nu mai vorbesc încă de faptul că arborii și pomii - finicii și măslinii din pământul sfânt - au participat la bucuria mare a acelora care nu mai știau în ce chip mai superior, să aducă osanale vrednice de Hristos Dumnezeu, în ziua intrării Lui triumfătoare în Ierusalim, ca Impărat al păcii.

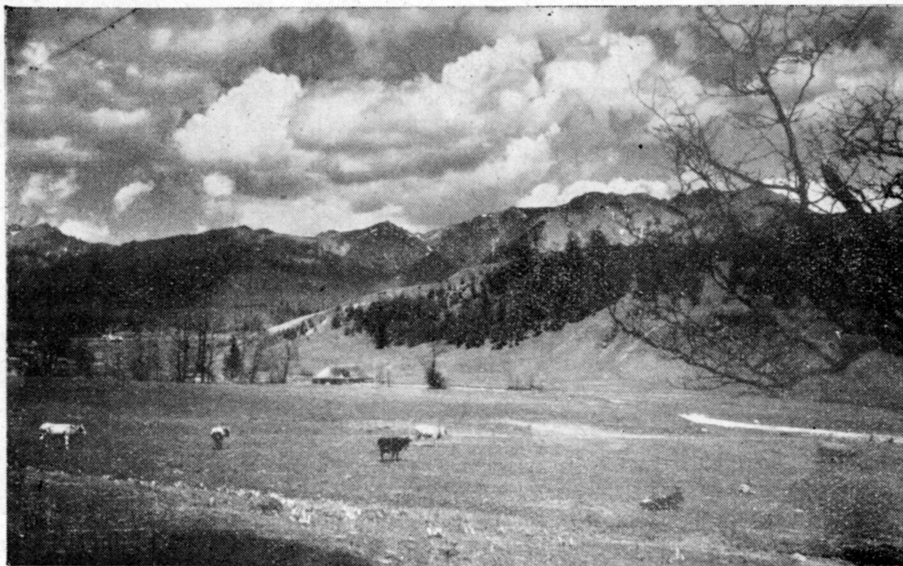
Pretutindeni în viața Domnului și a creștinismului se observă numai iubirea mare și sinceră față de natură și arbori, marii aliați ai vieții noastre, cari uneori ne hrănesc cu fructul lor, ne încălzesc și ne îmbogățesc prin trunchiul lor puternic și totdeauna ne adăpostesc la umbra lor răcoritoare și ne împrospătează dorul de viață prin aerul curat ce-l oferă plămânilor noștri.

Ce salutară și minunată idee a avut acum câteva decenii marele ministru Spiru Haret instituind sărbătoarea pe care o prăznuim azi, pe care cred că fără să greșesc a-și putea-o numi sărbătoarea recunoștinței față de natură. Și, cum recunoștința este virtute creștină, ea merită toată lauda și atențiunea din partea fiecăruia dintre noi.

De aceea, scumpi străjeri, mă bucur nespus de mult că Straja Țării, instituție de înaltă educație națională și sufletească a tineretului nostru, folosește și acest prea fericit prilej, ca să ne primenim și să ne mărim cu toții sentimentele noastre față de aproapele, prin dragostea față de natură și, prin ambele, față de Dumnezeu.

Dar, mai ales ca Români, iubind natura noastră, prin pomișorii pe care îi plantăm, ne iubim însuși sufletul nostru; la rădăcina lor zidim și o parte din inima noastră și din dragostea care ne însuflețește. Prin aceasta mai mult ne vom iubi unii pe alții și toți ne vom solidariza în fața aceleași scumpe și sfinte comori, care este brazda strămoșească; vom strânge rândurile dela mic la mare, gata de a apăra, de mâna hoardelor pângăritoare, acest „altar", în care Românismul slujește de veacuri; gata, mâine, de-a ne jertfi până la unul și cu toată bucuria, această viață pentru patria noastră, care - cum recunosc chiar streinii - cuprinde un colțișor de raiu; gata de-a muri voioși pentru neamul nostru ce-l „frate cu codrul" ocrotitor din vremi bătrâne, când nu avem alt sprijin decât pe Dumnezeu și pe el.

Vă îndemn: studiați sufletul neamului nostru în istoria patriei, cunoașteți-vă țara și frumusețile ei prin nesfârșite excursiuni și mai presus, priviți pe însuși Dumnezeu, Părintele, în natura românească. Astfel veți trăi în cea mai ideală școală, veți deveni oameni capabili, la înălțimea marilor comandamente care ni se impun în aceste zile de răstriște. Cât mai mult îndrăgiți natura, această vie ființă care nouă îndeosebi ne-a fost adăpost și cetate de milenii. Nu distrugeți din frumusețile ei, ci împodobiți-o și întăriți-o. Trăiți cât mai mult în

Valea Teleajenului

sânul ei şi veţi observa că veţi deveni voi înşivă mai nobili, mai aleşi, mai darnici, mai buni şi chiar mai mari Români.

Incheind, amintesc fiecăruia că această sărbătoare coincide cu apropiata Inviere a Domnului. Se impune tuturor să prindem semnificaţia momentului: precum natura neînsufleţită învie din putreziciune şi ingheţul iernii, tot astfel trebuie să se ridice şi sufletul nostru din putreziciunea păcatelor, din îngheţul morţii.

Treziţi-vă sufletul după pilda şi „graiul" naturii în primăvară. Atunci veţi simţi fiorul sfânt al legăturii voastre cu ea şi cu toate tainele cosmosului. Atunci veţi gusta din plin bucuria Invierii Lui, coborîtă numai printr'o întoarcere desăvârşită la Dumnezeu care, infinit mai mult decât peste natură, varsă harul Său peste noi, spre vecinica noastră mântuire.

NOAPTE DE VARĂ

de AL. STRĂONEANU-BALAŞ

Când de dorul ochilor căprui
In amurguri basmele s'adună,
Şi 'n tăceri ce-au împletit cunună
In umbriş de ramuri nimeni nu-i,

Vin cu paşi de ierburi şi de lună
Să ne pierdem în apus pe cărărui,
Drum desprins din mersul nimărui,
Spre-ascunzişul năzuinţei împreună.

La isvoare ce 'mpletesc descântec,
Să ne-adoarmă legănuş de cântec,
Când cu flori ne-or coperi alunii;

Nimeni să ne ştie, să ne vază,
Cerul singur să ne aibă 'n pază
In frunziş arcat sub raza lunii...

PROHODUL

de Pr. GH. ONEŢIU

Aripi de cocoş bătuseră toaca dimineţii invitând firea la praznicul zilei, când o bătae în uşă mă smulşe din agonia somnului. Doi copii învestmântaţi în odăjdii de promoroacă, cu ochii negrii ca noaptea, scoaseră un cuvânt de groază: „moare", şi isvoarele ochilor îşi vărsară tot amarul pe obrazul dogorît de gerul usturător ca pleasna biciului.

Luai Sf. Cuminecătură şi pornirăm în noaptea ferecată în tăcere, mister şi prevestiri. Cerul îşi tremura albastrul în mişcări line, luna îşi mâna turma călătoare la odihnă. O cucuvea cânta cu glas cobitor un cântec de pierzanie. Sosirăm la o colibă în paragină, pândită de o mână nevăzută ce ascuţia coasa fără popas a morţii. Câinele bătrân ne aştepta sub covâltirul de cetini al unui brad ce sta să cadă.

Intrarăm. La lumina unui opaiţ, cu feştila răsucită într'o închipuire neagră ce fumega o taină de lumină prin unghere, văzui un chip de mort cu ochii vii, strângând cu tăria dragostei cinci copii la sân, trudindu-se să prindă fir de viaţă celui ce bătea la porţile sânului. Deschisei cartea milei fără de margini a Cerului şi începui să citesc deslegarea durerilor vieţii. Şi ochii mi se opriau pe slova de balsam a cărţii... Nu spre judecată sau spre osândă... ci spre tămăduirea sufletului şi a trupului...

După ce înghiţi „Pâinea cea vie", începu să-şi numere copiii, ce stau în juru-i încremeniţi în tăcere. Unul... doi... trei... tre... tr... t... Limba i se legase în urzeala nedesluşită a muţeniei.

Rodul sânului, copt de arşiţa dragostei de mamă, porni pe un firicel de cărare, spre vadul neeunoscut al durerilor ce aşteptau să-şi înfigă colţii în omul de zori. Un val de sânge aduse viaţă nouă – cumpăna îşi mişcă talgerile – acelaş val coborî o mamă în largul fără ţărm şi fără întoarcere al nefiinţei. Aprinsei o lumânare şi îngenunchiai în faţa acestei sfinte dăruiri de bine fără de răsplată. Copiii strigară cu glas de iarnă: „Mamă! mamăăă!" Se agăţară de trupul a cărui gură se închisese în zâmbetul veşnicei uşurări şi strânseră la pieptul lor de jăratec mâna de pământ pe care se lăsase bruma rece a morţii. Cu inima înviforată, am

Camil Ressu: Inmormântare la ţară

Mănăstirea Frăsinei: Biserica lui Kalinic

rugat pe Dumnezeu: „Doamne, coboară iertarea ta peste acest lut." Şi, pe când înfloriau zorile, am părăsit coliba vifleimică în care s'a născut un copil fără noroc.

A treia zi înmormântarea. Ningea cu fulgi leneşi, moi, tăcuţi. Vântul fluera arii de desnădejde şi peire. Câinele bătrân plângea răzimat de colacul fântânei; şi animalele ştiu să dea expresie durerii. Oameni cufundaţi în gânduri de evlavie şi rugăciune aşteptau – aşteptarea este un fel de săptămână a patimilor. Lumânări de ceară – adunată din „nu mă uita" – ardeau chinuite la căpătâiul celei ce-a... fost. Cinci copii cu ochi de heruvim, cu inimile orfane, stăteau cu mâinile întinse pe coşciug, voind să-l cuprindă în braţele lor largi cât o pădure.

Incepui să cădelniţez. Din fumul de tămâie se desprinde-au gânduri, fapte, amintiri aevea, în ritm de marş funebru... O mamă strângându-şi copiii la raiul unui sân de lapte, adormindu-i cu „nani, nani", priveghindu-i în nopţi târzii cum râd în vis cu ţâţa 'n gură. O mucenică istovită de muncă rugându-se cu îngeraşii îngenunchiaţi sub icoana Născătoarei. Undeva, departe, Aurel, retras în peştera gândurilor, citea cu degetele îngheiate pe slove rânduri dulci dela Ana lui... Dintr'un leagăn atârnat deasupra cosciugului se auzi un ciripit de copil. Benoni – aşa am botezat-o – plângea. Valuri de lacrimi inundară feţele galbene biciuite de gânduri grele de chin. Era un plâns uşurător ca o spovadă sinceră. Copiii începură un lugubru taraf cu cântece de moarte şi disperare. Această muzică era făcută din toate spaimele celor pierduţi. In camera semi-întunecată de norii ce se ridicau din cădelniţă, ochii-mi făcură un popas pe slovele înrourate ale molitvelnicului. O mână nevăzută parcă pusese o frână în crugul timpului, fărâmiţând veşnicia în clipe amare din care se înfiripa povestea de durere a Anei. ...Intr'un mijit de zi a clipit într'o stea nume de iubire, de flori aromitoare, de rugă şi vis: mama.

Sosi clipa celui din urmă bun rămas. Străjerii coşciugului – cinci copii fără de mamă – au ridicat cea mai omenească, mai dureroasă şi mai adâncă întrebare: „Pe noi cui ne laşi, mamă?" Din vâlvătaia ochilor curgeau lacrimi otrăvite. Se împărţi grâu fiert şi colăcei. Plecarăm pe drum de seară spre locul fără bucurii – cimitirul. „Pe noi cui ne laşi?" se auzi tare ca strigătul celui ce se prăbuşeşte în abis. Aceiaşi păzitori stau la căpătâiul ce le ducea pentru totdeauna feeria copilăriei şi inima. Din văzduh începură să picure umbrele amurgului. In urma cortegiului păşiau sătenii încercaţi de copleşitoare emoţii şi nesfârşită milă. Şi mergeam pe cărarea troenită de omeţi, gândindu-mă de câte ori o să cheme copiii pe mama lor noaptea în vis, de câte ori vor plânge-o ziua în zori. De departe se auzea plânsul de jale al Vecerniei. Intrarăm în cimitir; cetii deslegarea, ultima deslegare. Mama noastră – pământul – primi în sânul ei de linişte şi umbră, spre vecinică odihnă, împrumutul dat la zidirea omului. Iarna destinului cernea nuferi peste tăciunii durerilor. Vântul luă pe aripile lui de suspin melodia ultimelor tăceri. Şi omătul se aşternea tot mai greu peste copiii nimănui.

LA NOI ÎN SAT

de Pr. TEODOR CICEU

Se lasă soarele 'n amurg
Şi pacea vine 'ncetişor,
Suspină văile şi curg
La glasul doinelor de dor.

Pe cărăruşa din vâlcele
Vin copilaşi cu meluşei;
Mă 'ndeamnă gândurile mele
Să mă 'ntovărăşesc cu ei.

Pe drumul de peste poiană
Vin fete dela secerat;
Tu inimă zâmbeşti vicleană:
Ce bine e la noi în sat!

Iar eu ca un copil cuminte
Nu vreau să fiu în duşmănie
Şi hoinărim ca şi 'nainte
Pe drumuri din copilărie.

NOTE DINTR'O DRUMEȚIE DE ASTĂ VARĂ

Pe plaiuri de munte spre Câlcescu

de ILIE MĂNIȚIU

Estompate în zarea calmă, culcate pe prichiciul cerului, se văd satele Gorjului fumegând din cățue. In jocul de lumină care pornește ca un fluviu din înălțimi, par niște nestemate ale unor inele pe care o mână uriașe încleștată de pământ, le poartă spre a dovedi originea împărătească. Cât orizont, câtă frumusețe majestoasă! Cât de puțin căutăm nectarul acestei încântări care te îmbie la tot pasul pe toate meleagurile scumpei și frumoasei noastre țări. E ceva liric în cadrul care ți se oferă în mii de perspective. Capriciul ondulațiilor leneșe, severitatea unghiurilor uriașe, zarea care ți se prelungește în suflet, razele ca niște florete înfipte în creste, toată această gamă de elemente îți aduce aminte de aceea Cântare a Cântărilor, sau de acele imnuri pe care le înălța Chateaubriand, naturii divine.

Panhiu ne arată și alți munți și alte locuri, cu aceeaș iluminare întipărită pe față, și cu același gest al mânii peste zări, din care mi se părea că isvorăște lumină. Pare Zamolxe reincarnat, împărțind Duhul acelei religii spirituale, ca pe pâine, mulțimilor de Daci pletoși, iubitori de țară și de Dumnezeu.

Ne fotografiem cu el. Iși manifestă apoi dorința să fie fotografiat și singur. Ii împlinim cu plăcere dorința și-i făgăduim să-i trimitem fotografia pe vr'un cioban care coboară în sat cu caș sau după sare. Cine știe căror ochi de băciță e făgăduită?

Pentrucă soarele trecuse de amiazi, il rugăm pe Panhiu să ne arate plaiul spre iezăr.

– D'apoi dicea pân' la iezăr nu mai e decât cale de două svârlite bune. Inainte de a pleca să ne călăuzească, își trimite câinele la oi: „Nea la oi, nea deci Căzac!" Câinele, cu părul ce-i atârna în floace late și lungi, se ridică de pe picioarele de dinapoi, se mai uită odată spre necunoscuții care-și înhățau sacii la spinare, și mișcând de două ori din cap în semn de mare mirare și totodată și de batjocură, se îndreptă încet spre oile care pășteau mai jos. O luarăm după Panhiu pe cărarea care se prelungea dealungul crestei. Să tot fi făcut două-trei sute de pași când deodată ne trezim în fața unui gol imens. Pare un culcuș al unei uriașe ființe preistorice. De jur împrejur coastele sunt rătezate aproape perpendicular, de mânia ghețarilor, cari în negurile altor milenii hălăduiau pe aicea. Prăvălișul ne 'nfioară. Din fundul acestei căldări enorme, suluri, suluri, negura se ridică prin văgăuni, ca niște balauri. Se zăresc sticlind patru pete albe dintre care una întrece cu mult pe celelalte. Acela e iezărul, iar celelalte doar niște bălți cari cu timpul vor seca. Câtă taină și totodată câtă nestăpânită irumpere este în această arhitectonică frumusețe măreață! Ne despărțim de Panhiu, de acest om al muntelui, cu sufletul neîntinat de glodul „celor de jos". Sperăm să ne mai întâlnim.

Pe o cărare ce abea o desluşim printre măsele stâncilor, cu mii de întortocheri coborâm peretele cu nespusă grije. O mișcare greșită, un pas nechibzuit și fatalitatea năprasnică te-ar culege din fundul prăpastiei. Numai în povestirile fantastice ale celui sedentar dar totuși atât de plin de imaginație, Jules Verne, am întâlnit fiorul pe care-l încercam coborând acești pereți ai Câlcescului. Respirăm ușurați, când peretele capătă oarecare înclinație. Ne apropiem de fundul acestei căldări. Peste tot, risipă de stânci prăvălite. De sub stâncile peste care călcăm acuma, urechea prinde murmurul cristalin al apei ce isvorăște abundent. Mi-e sete. Ca în serile Deniilor, când, copil, cercetam regulat biserica făcând mătănii alături de mama, acuma îngenunchiu la o despicătură de pietre, de unde țâșnea lacrima pământului, și ca 'n serile de odinioară, fac de două ori semnul crucii cu gândul la cuvintele bătrânului Simeon. Apoi am băut din care s'or adăpa ciutele și iezii lor.

Suntem în fundul căldării. Ridic ochii să privesc imașul cerului albastru. Atât mi se pare de mic, încât gândesc că l-aș putea cuprinde în căciula rotată a cumnatului Plăcintă. Regal, un vultur taie diametral văzduhul. Trecem pe lângă cele trei bălți, ne strecuram printre jipii ce ne ațin calea cu acele ațintite asupra noastră și astfel ajungem lângă fața netedă a iezărului. Totul pare ireal, ca o pagină dintr'un basm minunat. Iezărul, verde și rotund ca un briliant. Dar nu mă'nșel eu, sau e adevărat? Nu sunt oare numai niște vedenii? De printre jipii malului din față, în cămăși albe de borangic, ce le cad în falduri lungi, trei fete cu fața ca soarele înaintează cu băgare de seamă printre cuțitele pietrilor. Ajung la apă. Picioarele sunt de spumă. Părul ce le cade până la genunchi, e negru ca întunecimea codrilor.

Am încremenit ca o stană de piatră și inima îmi ciocănește puternic coșul pieptului, de parcă ar vrea s'alerge pe oglinda apei spre basmul care

trăieşte aevea. Dar cele trei fete minunate, cum au atins apa cu picioarele lor ca zăpada de albe, au început vai! să se ridice, încet-încet, destră-mându-se într'un norişor ce se ridica acum repede pe coşul văgăunei. Apoi alte şi alte arătări, se iveau de prin toate coturile căldării acesteia. Fiare îngrozitoare, uriaşe, ciclopi bălani, babe ştirbe săine şi smei năprasnici, toate veneau ca într'o proce-siune spre apa iezărului, şi ca şi când prin atin-gerea ei s'ar fi întâmplat ceva misterios, şi sacru, se înălţau toate spre gura de sus.

E rece. În locul albastrului de cer pe care-l zăream până acuma ca pe un buchet de „numă-uita", văd o pată cenuşie ce se frământă amenin-ţător. Ne îmbrăcăm în grabă cu hainele de ploaie. Stropi grei şi reci au şi început să cadă. Ploauă de-abinelea. După spusa ciobanilor, asta se'ntâmplă cu regularitate, în fiecare zi. Vizitatorul nu poate avea fericirea să privească mai mult această taină a munţilor. Forţele naturii, ca surprinse în intimi-tatea lor, par'că îşi manifestă protestul pentru im-pietatea ta. Te-alungă cu dispreţ din înălţimile la care nu eşti vrednic să urcei, arătându-ţi calea spre lumea care se întinde jos, la picioarele ma-sivelor suverane.

Îndoiţi sub greutatea sacilor şi sprijinindu-ne în bastoane, coborâm grăbiţi pe altă lăsătoare, cu is-vorul Lotrului tovarăş. Mergem ca biblicul Lot, fără să mai privim înapoi. Totuşi, undeva în suflet icoana limpezimilor de sus mi s'a întipărit atât de bine! O păstrez ca pe o luminoasă duminecă, în suflet.

După patru ore de mers am ajuns la la ca-bana din Lotru, însă cum? Ca trei şoareci plouaţi, uzi până la piele, cu apa jucându-ne sârbe prin bocanci, dar cu o poftă de mâncare demnă de pântecul unui Luculus sau Labdacus.

A doua zi am părăsit muntele, îndreptân-du-ne spre casă, cu pieptul încărcat ca o cofă cu ozonul brazilor, cu ochii împodobiţi de noui lu-mini şi cu sufletul încărcat de frumuseţea unor locuri de rară frumuseţe.

Mergând pe drum îmi vine în minte cân-tecul haiducesc:

De-aşi trăi până la vară,
Să mai tun în codru iară
Cu mândruţa bălăioasă
Şi cu flinta subsioară.

Arpegii în azur

de AL. STRĂONEANU-BALAŞ

Cărarea noastră a pornit în vis,
Şi-o străjuesc buchete de lumină;
Cărarea noastră duce prin sulfină
Şi se resfiră 'n orizont deschis.

Popasul ni-i şi-acum înduioşare,
Şi-i prima zi în care Tu venişi
In leagănul durat din luminiş,
Unde-a rămas şi-acuma sărbătoare.

Ard trandafiri şi înfloresc surâsuri,
Trec adieri şi 'n vrajă le 'mpletim,
Cu fiecare zi să făurim
Cel mai frumos din toate câte's visuri...

DOR PRIBEAG

de Pr. TEODOR CICEU

Peste dealul fără nume
A trecut un nor aseară
Şi mi-a dus cu el în lume
Dorul meu de astă vară.

Cât ai fost de rău cu mine,
Dor pribeag şi blăstămat;
Numai inima-mi ştie bine
Cât de singur m'ai lăsat.

Dac'o fi s'ajungi prin ţară
Cerşitor la porţi streine,
Dorule de astă vară,
Să te 'ntorci din nou la mine.

Eu şi inima-mi pustie
Te-aşteptăm la noi în sat
Şi când vii de bucurie
Te iertăm că ne-ai lăsat.

Cu-al Tău dar

de NIC. GERMAN

Suflu cald de primăvară
Iarăşi vine pe hotară;
Totul e mărgăritar
Cu-al Tău dar.

Soarele strălucitor
Dă viaţă tuturor;
E al lumii mândru far
Cu-al Tău dar.

Crângu-i cor de păsărele,
Ciobănaşul cântă-a jele,
Par'că-i un ceresc altar
Cu-al Tău dar.

Lumea 'ntreagă reînvie,
Floricelele 'n câmpie
Işi primesc sfântul nectar
Cu-al Tău dar.

VITRINA CĂRŢII

CRONICA LITERARĂ

Ion Petrovici: FIGURI DISPĂRUTE. Fundaţia pentru literatură şi artă, Carol II-lea, Bucureşti 1937, pag. 191. Preţul 50 Lei.

Trecutul se leagă cu prezentul prin intermediul figurilor reprezentative, cari au intrat în Panteonul culturii, lăsând pentru istorie, pe lângă pilda vieţii lor, viziunea limpede şi comprehensivă a tâlcului vieţii. Evocarea acestor personalităţi creatoare de valori culturale, sociale şi morale, este un imperativ educativ, exprimând totodată recunoştinţa posterităţii pentru strădaniile şi productivitatea lor spirituală.

Cei mai indicaţi să facă evocarea personalităţilor aparţinătoare trecutului – nu atât biografic şi cronologic, ci intuind dimensiunea lor spirituală – sunt cei familiarizaţi cu procesul creaţiei şi învestiţi cu darul de a cuprinde – mintal – înălţimea la care s'au ridicat. Cultura românească are, actualmente, astfel de exponenţi. D-l profesor Ion Petrovici se situiază la loc de frunte între ei. Memorialistica e o îndeletnicire predilectă a înţeleptului şi sobrului filosof ieşan.

In cartea „Figuri dispărute", d-l Ion Petrovici înfăţişează cititorului personagii politice şi culturale din trecutul apropiat al neamului românesc, cu profilul lor intelectual şi moral. Autorul le-a cunoscut personal şi de aceea, pe lângă caracterizarea obiectivă a vieţii lor, se strecoară şi povestiri subiective şi pictarea uşoară şi simpatică pe care le-o face. Cartea – după însăşi mărturisirea autorului din prefaţă – mai degrabă s'ar putea numi o „cascadă de amintiri – de oarecare valoare tipică – ocazionate de o serie de personaje, mai de seamă sau mai puţin de seamă, cu care a avut în vremuri legături." Fără, însă, a-şi pierde valoarea, fiindcă „figurile dispărute", (P. P. Carp, A. Popovici, P. Cerna, V. Bogrea, T. Maiorescu, Al. Philippide etc...), a căror evocare o face, cu neîntrecută iscusinţă literară d-l I. Petrovici, sunt reînviate pentru posteritate, atât cu trăsăturile lor sufleteşti cât şi cu părţi necunoscute, intelectualităţii româneşti, până acum.

Citirea acestei cărţi e prilej de plăcută şi reconfortantă desfătare sufletească.

I. BUNEA

Toma G. Bulat: FOTIE PATRIARH AL CONSTANTINOPOLULUI (cca 815–897). Schiţă Bio-Bibliografică. Chişinău, Tip. Timpul Moldovenesc, 1940, pag. 30.

D. Prof. T. G. Bulat dela Facultatea de Teologie din Chişinău a dat la lumină la începutul acestui an un studiu, deşi mic din punct de vedere al extensiunei, totuşi de mare importanţă deoarece personalitatea pusă în discuţie este Patriarhul Fotie, în jurul căruia s'a creiat o întreagă literatură.

Fotie Patriarh al Constantinopolului între 858–867, 878–889, era văzut până acum câţiva ani, drept singurul vinovat care a produs schisma dela 1054, prin tăria cu care s'a opus inovaţiilor catolice, tărie moştenită şi de Mihail Cerularie „desăvârşitorul" schismei. Ultimele cercetări ale profesorilor: Amann, Dvornik, Gmmel au pus din nou în discuţie personalitatea eruditului ortodox Fotie, căruia chiar ei, deşi catolici, i-au dat dreptatea cuvenită. Astfel prof. Amann într'atât s'a convins de subiectivitatea cu care a fost judecat Fotie de posteritate, subiectivitate căreia i-a fost şi el victimă într'o măsură mai atenuată, încât reluând studiul asupra acestui mare ierarh ortodox s'a convins că chiar cele scrise în Dict. de Theol. cath. art. „Photius" îl nemulţumeau, fapt ce l-a determinat să-şi retracteze cele scrise în ultimele două coloane.

D-l Prof. T. G. Bulat aducând din nou în discuţie personalitatea Patriarhului Fotie, bazat pe un material ştiinţific nou şi cu simţul critic de istoric competent, elucidează în chip magistral începutul schismei din sec. IX, schismă în centrul căreia era aşezat Fotie.

Meritele necontestate ale acestui mare ierarh ortodox, pentru care biserica greacă l-a trecut în rândul sfinţilor prăznuindu-l la 6 Febr. sunt arătate de autorul lucrării în adevărata lor lumină. Misionar însufleţit, conducător de suflete priceput, diplomat fin, enciclopedist şi om de o impunătoare ţinută morală, Patriarhul Fotie este frumos şi ştiinţific zugrăvit de d-l Prof. T. G. Bulat, cu toată complexitatea personalităţii şi incertitudinea anumitor date din viaţa luminatului ierarh.

Acest studiu este singurul care încearcă şi reuşeşte pe deplin să lămurească enigma Patriarhului Fotie în faţa opiniei ortodoxe româneşti. Studiul deşi nu e cu caracter polemic, poate servi totuşi un răspuns tuturor „anonimilor" care încearcă să arunce vina schismei din 1054 în spatele Ortodoxiei, aşa cum în 1931 a încercat să facă „un preot ortodox, (n'avea curajul să spună că e unit şi nici să se iscălească, iar broşura apărea cu binecuvântarea Lugojului) spunând cele mai mari neadevăruri despre Patriarhul „Fotie Spintecătorul", neadevăruri pe care le-a pus la punct d-l Prof. T. M. Popescu dela Fac. de Teo-

logie din Bucureşti printr'un frumos articol în „Bis. Ort. Rom." în 1932.

Studiul d-lui Prof. T. G. Bulat succint şi complet alcătuit, trebue să fie cunoscut de intelectualii doritori de a răscoli frumosul trecut al Bizanţului, dar mai ales de intelectualii ortodocşi ardeleni ale căror exigenţe cu privire la elucidarea problemelor teologice şi a celor ce privesc începutul şi pe începătorii schismei, sunt cu mult mai mari decât ale celor din Vechiul Regat.

I. IRIMIA

Al. Lascarov-Moldovanu: FURNICA, poem dramatic în versuri. Bucureşti 1940, pag. 140, lei 60.

Clasica fabulă „Greerul şi Furnica" a lui la Fontaine a fost mult discutată şi mult parodiată, de unii dintr'un simplu spirit de contradicţie literară, de alţii pentrucă socoteau morala acestei fabule negativă, îndreptându-ne privirile prea mult spre teluric.

D-l Al. Lascarov-Moldovanu vine cu poemul dramatic „Furnica" să stabilească un echilibru între cei doi duşmani, făcându-i ca dupăce au învins rând pe rând unul şi altul prin pana diferiţilor autori, să-şi dea mâna de împăcare.

Feerie prin cadru şi personagii, „Furnica" are prin această împăcare un adânc sens moral, dezbătând problema materialismului şi a idealismului. Greerul şi Furnica, aduşi la rampă ca în faţa unui tribunal, ne amintesc prin sensul moral pe Marta şi Maria în faţa Mântuitorului. Şi ca şi în „Acul şi barosul" al lui Creangă, sau în „Plugul şi tunul" al lui Vasile Militaru, cele două tendinţe opuse se armonizează într'o singură melodie: în imnul vieţii.

Mişcat de suflul creştin care-l caracterizează, autorul ajunge la concluzia:

...„Că viaţa-i trudă şi păcat
De stăm departe de cel sfânt
Pe acest trudit şi trist pământ!
Dar acest gând să-l lepădăm
Şi veseliei să ne dăm
Căci undeva este păstrat
Ceva frumos şi nepătat
Pentru tot omul care vrea
Pe Domnul călăuz să-şi ia!"

Mai întâi vedem furnica în palatele ei pline de strălucire, nemulţumită cu toate acestea.

Ca şi în basmele noastre populare, în jurul furnicii se adună vracii să-i afle păsul; de astă dată vracii sunt trimişi de Esop, la Fontaine şi Donici, pe care autorul îi mitifică într'un chip fericit. După o dezbatere vioaie, Ghiduşul descopere cauza suferinţei furnicii:

„Tu n'ai cântat în viaţă de dragul nimănui"...

De acum furnica ştie ce doreşte; ea merge la locuinţa modestă a greerului şi-i cere: *„Învaţă-mă să cânt!"*

Greerul răspunde:

„Te 'nvăţ, te 'nvăţ, Furnico, cu acelaş drag cu care
Te-ai avântat acuma tu însă-ţi spre cântare;
Răscumpăr cu aceasta păcatul ce-am făcut,
Căci prea ades pe tine eu nu te-am priceput.
Dar dacă fericirea întreagă voi o vreţi,
Şi tu înţelepciunea pe mine să mă 'nveţi".

Iată deci idealul, pe care greerul il exprimă în epilog:

„...din *cântarea* mea
Şi din *înţelepciunea* ta
Să nască pentru viitor
Cântarea tuturor".

Concluzia: averea nu duce la fericire. Nici extazul estetic; viaţa trebue să fie armonie între muncă, înţelepciune şi simţire.

Sublima idee morală, pe care autorul a reuşit s'o facă să reiasă dintr'un poem dramatic cu cadru feeric, scris uşor şi plăcut.

Autorul a reuşit, conform preceptului poetului latin, „să ne inveţe şi să ne distreze în acelaş timp". Cartea pe care d-l Al. Lascarov-Moldovanu a dedicat-o copiilor săi, îi amuză pe copii, descreteşte frunţile celor mari, şi tuturor le sugerează o înaltă idee morală.

E o carte frumoasă şi utilă în acelaş timp.

Dimitrie Danciu: SOLITUDINI. Mediaş 1940, pag. 52, lei 40·–.

Intr'o ţinută demnă, d-l D. Danciu ne trimite un şirag de 22 de poeme. Versurile curg lin, uşor, păstrând în ele un parfum de reţinută duioşie. Indrăgostit de natură, poetul se ridică până la cugetarea vieţii şi scrutarea tărâmurilor de dincolo de moarte, păstrând totuş totdeauna o nobilă discreţie şi o armonie clasică.

Citām câteva versuri:

...„Ne-a 'ntâmpinat pădurea cu ruga în pridvoare
Ştergându-şi lin paloarea şi roua de pe faţă".
(Ne-am depărtat de lume)

...„Satul adoarme adânc sub tainică poruncă,
Liniştea de munte a coborît pe uliţi".
(A trecut un călător)

...„Se scaldă soarele 'n însângerate ape
Şi adâncurile se trudesc să-l fure"...
(Amurg)

Prosopopeic redată, natura d-lui D. Danciu are ceva proaspăt şi nou, uneori prin efectul redat de fericita îmbinare dintre concret şi abstract:

„Mă afund în ierburi şi uitare,
Ca un prelung, uşor final..."
(M'afund în rânduri)

Cu acelaş sentiment reținut, autorul transpune prezentul in lumina nostalgică a amintirilor viitoare:

„Târziu, în calme seri, ne-om aminti
De aceste câmpuri dragi, de aceste flori,
De oamenii ce nu-i vom întâlni,
De toamnele cu brumă şi palori"...
(Târziu, în calme seri)

Problema morții e mai mult duios decât turburător pusă:

„Nu-i nimeni încă să ne poată spune
In care toamnă visul va apune,
Când vom călca, umili, tărâmul celălalt,
Când vom intra pe poarta cerului înalt".
(Neştire)

Deşi nu e pesimist, poetul nu regretă faptul că va părăsi această lume:

„Alte seri mai pure-o să mă 'mbete,
Cu mireasmă reavănă de crini.
Prietenii rămaşi să nu-mi regrete
Trecerea discretă în lumini".
(Plecare)

Iar pentru ceeace va rămâne pe pământ din el, autorul cere cu olimpica seninătate din „Mai am un singur dor":

„Pierdut în somnul meu adânc
Să nu mă ştie 'n lume nimenea,
Doar alba creangă 'ntinsă de salcâm
Să-mi fie 'n noapte candelă de veac".
(S'apleacă alba creangă)

Iată un poet nou prin clasicismul lui, care a reuşit să ne dea o poezie mişcătoare în gingaşa ei duioşie. Poezia d-lui D. Danciu, plină de echilibru, armonie şi seninătate, oferă lectorului din lumea zbuciumată de azi un popas de lumină şi de refacere spirituală. MARCU DORU

OMAGIU ÎNALT PREA SFINȚIEI SALE Dr. NICOLAE BĂLAN MITROPOLITUL ARDEALULUI. La douăzeci de ani de arhipăstorire. Sibiu „Arhidiecezana", 1940. Pag. XVIII+804 şi 80 clişee înafară de text.

Sărbătorirea I. P. S. Mitropolit Nicolae desfăşurată la Sibiu a doua zi de Rusalii nu putea trece fără evenimentul literar care să sublinieze după cuviinţă semnificaţia praznicului. Acest eveniment s'a şi produs: il alcătueşte impunătorul volum omagial, a cărui apariție a fost pusă la cale de un comitet având în frunte pe P. S. S. Episcopul Nicolae al Clujului.

Volumul are două părţi. In prima parte, pe 280 pagini, ni se zugrăveşte uriaşa personalitate a sărbătoritului şi epocalele înfăptuiri din cele două decenii ale arhipăstoririi Sale. A doua parte, pe restul paginilor până la 804, cuprinde articole şi studii de specialitate din osebitele tărâmuri ale vieţii.

Masivul volum apărut în condiții tehnice impresionant de îngrijite face cinste nu numai Celuice l-a prilejuit, ci şi celorce l-au alcătuit – inclusiv ostenirii tipografiei „Arhidiecezane", cari, sub nemijlocita îndrumare a Părintelui diacon Dr. Gr. T. Marcu, distinsul profesor al Academiei teologice din Sibiu, şi-au pus la bătaie toată hărnicia şi priceperea lor pentru ca treaba să iasă bine. Şi a ieşit.

Neavând spaţiul cuvenit pentru o mai amănunţită dare de seamă, impărtăşim cititorilor noştri cel puţin sumarul acestui volum de proporţiile şi valoarea demnă de I. P. S. Mitropolit Nicolae, în cinstea căruia a fost alcătuit.

I. – Episcopul Nicolae Colan: Cuvânt de lămurire; I. P. S. S. Patriarhul Nicodim: Douăzeci de ani de arhipăstorie; Profesorii Facultății de teologie din Cernăuţi: Mărire arhiereului; Dr. Lucian Bologa: Mitropolitul Nicolae şi şcoala şaguniană; Dr. Spiridon Cândea: Profesorul Dr. Nicolae Bălan şi Teologia pastorală în Biserica ortodoxă română din Ardeal; Dr. Gh. Ciuhandu: Amintiri de acum douăzeci de ani despre alegerea de mitropolit; Dumitru Coltofeanu: Sporul material al Arhiepiscopiei noastre sub păstorirea I. P. S. Mitropolit Nicolae; I. Dăncilă: Biserica strămoşească şi marea noastră unire (Contribuţia Mitropolitului Nicolae la actul unirii); Dr. Vasile Gheorghiu: Cu ocaziunea aniversării a XX-a dela inscăunarea Mitropolitului Nicolae al Ardealului; Al. Lascarov-Moldovanu: Un chip de Ierarh; Dr. Grigorie T. Marcu: Mitropolitul Nicolae al Ardealului (Bio-bibliografie); Dr. Ioan Mateiu: Lupta pentru unitatea legii strămoşeşti; Dr. Liviu G. Munteanu: Un conducător de destine; Aurel Nistor: Mitropolitul Nicolae şi problema românească din ţinutul secuizat; Virgil Nistor: Mitropolitul Nicolae al Ardealului ca Părinte duhovnicesc; Zosim Oancea: In duhul Mitropolitului Şaguna; I. Gr. Oprişan: Cuvinte pentru un mare deschizător de drumuri; Episcopul Nicolae Popovici: Şcoala Mitropolitului Nicolae Bălan; Sextil Puşcariu: O întâlnire la Iaşi în 1918; Ioan Rafiroiu: Supravieţuire în istorie (Mitropolitul Nicolae şi protopopiatul Oituz); Trandafir Scorobeţ: Renaşterea Bisericii ardelene; Dr. Iuliu Scriban: La douăzeci de ani de păstorie ai Mitropolitului Nicolae; Gheorghe Secaş: Problema de căpetenie; Sabin Sibianu: Reînvierea monahismului ortodox ardelean; Dr. Liviu Stan: Mitropolitul Nicolae, apărătorul şi plinitorul tradiţiei şaguniene; Dr. Dumitru Stăniloae: Mitropolitul Nicolae ca teolog; Emilian Stoica: O pagină de pastorală arhierească; Horia Teculescu: Realizarea unei vocaţii; Nichifor Crainic: Mitropolitul Nicolae, glasul Ortodoxiei noastre.

II. – Dr. Teodor Bălan: O scrisoare a lui Eudoxiu Hurmuzachi către mama sa Ilinca, din anul 1833; Dr. Nicolae Balca: Ştiinţă, universitate şi popor; Dr. Teodor Bodogae: De spre viaţa în Hristos (traducere); Dr. Orest Bucevschi: Iubirea faţă de duşman; Ioan Bunea: Religia şi filisofia; Dumitru Călugăr: Rugăciunea în învăţământul religios; Emilian Cioran: Biserica cu hramul Cuvioasa Paraschiva din Răşinari; Haralambie Cojocaru: Petru Maior şi primatul lui Petru; Vasile Coman: Creaţie, evoluţie şi transformism; A. C. Cosma: Circulaţia bunurilor spirituale; Dr. Ioachim Crăciun: Biblioteci şi cititori români în trecut şi azi; Gheorghe Cronţ: Biserica ortodoxă şi războiul de apărare; Dr. Aurel Decei: Versiunea turcească a confesiunii Patriarhului Ghenadie II Scholarios scrisă la cererea sultanului Mehmet II; Dr. Ilarion V. Felea: Libertatea; Dr. Andreiu Gâlea: O ctitorie a lui Mateiu Basarab în Ardeal (Biserica din comuna Porceşti, judeţul Sibiu); Petru Gherman: Muzica bisericească din Ardeal (Generalităţi); Septimiu P. Gherman: Principii pedagogice călăuzitoare în Institutul teologic-pedagogic „Andreian"; Dr. Onisifor Ghibu: Amintiri din vremea când urmam teologia la Seminarul „Andreian" din Sibiu (1903–1905); Dr. Iosif Hradil: Sfânta taină a botezului; Dr. Lazăr Iacob: Situaţia de drept a ordurilor şi congregaţiilor religioase în România; Dr. Adina C. Iliescu: Noţiunea de persoană ca element fundamental într'o interpretare filosofică a dogmelor trinitară şi hristologică; Dr. Cicerone Iordăchescu: Problema adevărului în filosofie; N. Iorga: Priviri asupra faselor organisaţiei religioase româneşti în ţara de la nordul munţilor; Episcopul Vasile Lăzărescu: „Pe drumul Damascului..." (Filosofia pe calea apropierii de religiune); I. N. Lungulescu: Tragicul justiţiei omeneşti; Dr. Ioan Lupaş: Din corespondenţa Mitropolitului Miron Roman; Dr. Ştefan Lupşa: Ştiri şi documente despre Biserica ortodoxă română din Ardeal după 1761, culese din arhiva Consiliului de stat şi a cabinetului imperial din Viena; Gheorghe Maior: Pentru „cer nou şi pământ nou"; S. Mehedinţi: Momente pierdute; Ştefan Meteş: Viaţa Bisericii ortodoxe române din Transilvania în cei din urmă douăzeci de ani (1919–1939); Niţă Mihai: Gânduri despre înţelepciune; Nicolae Mladin: Gânduri pentru monahism; Dr. Ioan Moga: Contribuţiuni privitoare la tipărirea cărţilor bisericeşti în veacul XVIII pentru Românii din Transilvania şi Ungaria; Gheorghe I. Moisescu: O scrisoare a lui Andreiu Şaguna către Barbu D. Ştirbei; Episcopul Policarp Moruşca: Românii din America; Ioan Moşoiu: Misiune prin laici; Candid Muşlea: Proselitism catolic în ţara Bârsei; Iosif E. Naghiu: Despre filosofia religiei; Aurel Nanu: Dumnezeu în poezia lui Nichifor Crainic; Dr. Nicolae Neaga: Exegeza sumară a capitolului VIII din Eclesiast; Mihail Neagu: Spre o nouă creştere a clerului tânăr; Dr. Coriolan Petranu: Un vechiu monument istoric: biserica din Roşcani; Grigore Popa: Prezenţa divină în filosofia contemporană; Teodor M. Popescu: Sensul shismei şi al unirii Bisericilor (Câteva consideraţiuni istorice de interes actual); Dr. Nicolae Popovici: Codificarea dreptului bisericesc ortodox răsăritean; Aurel Radu: Triumful creştinismului; Simion Radu: Subiectul sfintei taine a pocăinţei şi adevărata lui căinţă; Dr. Simion Reli: Martiri creştini în ţările dacoromane; Episcopul Tit Simedrea: Icoana junghiată de la Argeş (Glosă pe marginea vieţii sfântului Nifon); Dr. Sebastian Stanca: Graiul antimiselor; Dr. Milan P. Şesan: Proto-iconoclasm; Dr. Valerian Şesan: Căsătoria bisericească obligatorie; Gheorghe Şoima: Sfânta Liturghie imagine a vieţii de veci; I. D. Ştefănescu: Mărturii sfinţite; Dr. Nicolae Terchilă: Idealismul modern; Dr. Emil Ţeposu: Câteva aspecte ale legăturii între etica creştină şi biologie; Dr. Petre Vintilescu: Biserica şi elitele sociale; Dr. Sofron Vlad: Contribuţie la precizarea înţelesului cuvântului „evanghelie" în Galateni 1, 11–12; Nicolae Vonica: Problema selecţionării clerului; Dr. Petru Deheleanu: Frumuseţi literare în Sfânta Scriptură; Dr. St. Zankow: Die Katholizität der Kirche.

Nichifor Crainic: ŢARA DE PESTE VEAC. Poezii. Ediţia II. „Cugetarea". Bucureşti 1940. Pag. 128. Lei 50.

Marele poet şi gânditor Nichifor Crainic a împlinit de curând cincizeci de ani de viaţă. Din aceştia, jumătate au fost ani de luptă eroică pe frontul culturii româneşti. După datina consacrată, la un asemenea moment al vieţii, D-sa este cel care s'ar cuveni să primească daruri. Şi totuşi lucrurile se petrec întors: D. Nichifor Crainic este cel care dărueşte şi de astădată naţiei sale – două cărţi de cea mai înaltă valoare: *Nostalgia Paradisului,* care vede pentru întâia oră lumina tiparului, şi *Ţara de peste veac,* minunatele poezii cari apar în a doua ediţie.

Slavă Domnului: Poetul e încă tânăr. Şi totuşi poezia lui a trecut de mult în antologia românească. Fiindcă şi ea este „de peste veac". Republicându-şi „vechile" poezii, d-l Nichifor Crainic ne-a dat prilejul unor încântări nouă. Drept mulţumire, rugăm pe bunul Dumnezeu să-i înoiască puterile, ca ale vulturului. n. c.

ANUARUL ACADEMIEI TEOLOGICE ORT. ROMÂNE DIN ARAD. „Diecezana“, Arad, 1939.

Anuarul Academiei Teologice ort. rom. din Arad pe anii 1935/6, 1936/7, 1937/8 şi 1938/9, se impune prin seriozitatea cu care a fost redactat.

Prea Sfinţia Sa Dr. Andrei Magieru Episcopul Aradului în „Prefaţă“ schiţează pe scurt istoricul Academiei Teologice şi arată linia de conduită educativ-morală pe care P. S. Sa a impus-o acestei şcoli, care trebuie „să crească preoţi cu adâncă dragoste faţă de neamul nostru, care nu însetează după nimic altceva mai mult decât după apa cea vie a lui Hristos.“

Urmează apoi studiile profesorilor Pr. Dr. Petre Deheleanu şi Pr. Dr. Ilarion V. Felea — două elemente tinere de valoare incontestabilă. Primul semnează studiul de extremă actualitate: „Răsboiul, o problemă de morală şi sociologie creştină“, în care analizează — bine documentat — toate faţetele răsboiului şi raporturile sale cu morala, încheind cu rolul pe care l-a avut Biserica — dela ivirea ei — întru pacificarea popoarelor.

Al doilea studiu este „Teologie şi Preoţie“, care se încheie cu minunatele cuvinte: „Grijile veacului... nu intră în preocupările stricte ale teologiei şi ale preoţiei lui Hristos. Aci totul e pentru mântuire, totul pentru viaţa eternă, totul pentru Dumnezeu.“

Partea a II-a a Anuarului cuprinde „Date şcolare“ publicate de Dr. Nicolae Popovici, actualul rector al Academiei Teologice, în care se cuprind informaţii în legătură cu şcoala (profesori şi teologi) şi cu societatea academică „Episcopul Grigore“ a studenţilor. Deasemenea trebuie să remarcăm biografiile conducătorului suprem al Academiei Teologice: P. S. Sa Episcopul Andrei şi ale celor trei eminenţi profesori: iconom-stavrofor Dr. Teodor Botiş, fost rector, Arhimandrit Dr. Iustin Suciu şi Atanasie Lipovan, cari, fiind pensionaţi, au părăsit această şcoală în cadrele căreia au desfăşurat o pilduitoare activitate, relevându-se ca nişte adevăraţi apostoli şi vrednici propovăduitori ai învăţăturilor sfinte.

Redând în linii sumare cuprinsul acestui anuar, am încercat să-i evidenţiem însemnătatea, ca astfel să i se cunoască valoarea netăgăduită.

MIRCEA MUNTEANU

I. Mateiu: UN BUN ORTODOX: PROF. A. CIORTEA, 1939, Cluj, Biblioteca Asoc. Minerilor F. O. R. Nr. 19, pag. 32, Lei 5.

Dl Prof. Dr. I. Mateiu, Rectorul Academiei de Inalte Studii Comerciale din Cluj, dă la lumină a 19-a broşură din Biblioteca F. O. R. cu prilejul împlinirii a 10 ani dela moartea celui dintâi Rector al Academiei Comerciale din Cluj, Prof. *Aurel Ciortea.* Cărţulia aceasta, pe cât este de mică la înfăţişare, pe atât este de însemnată. De altfel ea n'are extensiunea de cât a unei conferinţe, pe care a rostit-o autorul în sala festivă a liceului Andrei Şaguna din Braşov, la 26 Noemvrie 1939.

Pentru ca trupul omului să se poată desvolta în chip normal are lipsă de alimente cari să cuprindă anumite substanţe. Altfel, s'ar desvolta în mod unilateral. Tot aşa şi sufletul. Acesta încă trebuie să se alimenteze în mod proporţional atât din izul rugăciunii de fiecare zi, cât şi din marile fapte ale înaintaşilor. Căci numai aşa va putea forma un tot armonic şi numai aşa va deveni dinamic şi creator în toate ramurile activităţii omeneşti.

Iată pentru ce primim cu o justificată bucurie această însemnare bună, şi oricare alta, despre cei ce au lucrat pentru Biserică şi neam; şi îi acordăm cel puţin aceeaşi însemnătate pentru suflet, pe care o au cărţile de educaţie morală.

Cartea aceasta este pe de o parte un pios omagiu Profesorului Aurel Ciortea, iar pe de altă parte constitue o hrană pentru noi cei de azi.

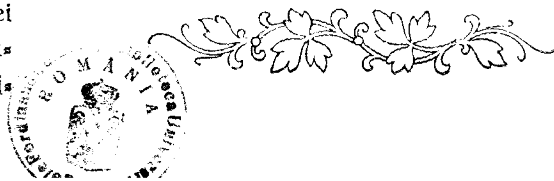
Peana măiastră a dlui Profesor Mateiu, a scos tocmai laturea după care se doreşte toată fiinţa noastră. Din fiecare vorbă transpiră figura Profesorului Ciortea ca bun copil şi bun român, crescut în miros de mireasmă bisericească şi încălzit la flacăra iubirii de neam, ca fiu al preotului ortodox din Cojocna. Pe aceste două trăsături fundamentale, distinsul autor brodează întreaga activitate creştinească şi românească a marelui bărbat şi om de ştiinţă Prof. A. Ciortea.

Cele şase capitole ale cărţii trag o dâră roşie între Braşov-Cluj, doi poli între cari şi-a desvoltat activitatea profesorului A. Ciortea.

Iată cum: I Profilul luminos al bărbatului; II Profesorul de liceu şi fericirea căminului său; III Mânuitorul de condeiu şi savantul; IV Bărbatul de Stat şi organizatorul învăţământului comercial; V Ctitorul Academiei Comerciale din Cluj; VI Braşovul ca centru cultural prielnic pentru desvoltarea activităţii Prof. A. Ciortea.

Toate aceste capitole închid în sine personalitatea marelui bărbat care va rămâne pilda braşovenilor şi podoaba clujenilor.

Pr. N. BELEA

CRONICĂ INTERNĂ

SĂRBĂTORIREA I. P. S. MITROPOLIT NICOLAE AL ARDEALULUI, CU PRILEJUL ÎMPLINIRII A DOUĂZECI DE ANI DE BINECUVÂNTATĂ ARHIPĂSTORIRE, a avut loc a doua zi de Rusalii, la Sibiu. Cu toată vrerea expresă a Inaltului Ierarh de a i se da un cadru cât mai restrâns acestei prăznuiri binemeritate, centrul Mitropoliei Ardealului a cunoscut atunci o animaţie de zile mari.

După sf. Liturghie săvârşită de I. P. S. Mitropolit Nicolae, asistat de toţi PP. SS. Episcopi ai scaunelor ardeleneşti şi de P. S. Episcop Policarp Moruşca al Americii, P. S. Episcop Andreiu al Aradului a exprimat Ierarhului sărbătorit omagiile cele mai adânc simţite ale clerului şi poporului din Mitropolia Ardealului.

P. S. Episcop Nicolae Colan a rostit apoi cuvântul festiv, recapitulând cu laudă şi cu iscusinţa-i recunoscută înfăptuirile epocale ale I. P. S. Mitropolit Nicolae şi i-a înmânat apoi impunătorul Volum Omagial alcătuit pentru acest fericit prilej.

In vibrantul Său răspuns, I. P. S. Mitropolit Nicolae a mărturisit, cu o călugărească smerenie, că n'a făcut altceva decât ceeace ar fi trebuit să facă oricine ar fi fost în locul Său.

La recepţia care a avut loc la Reşedinţa mitropolitană, I. P. S. Mitropolit Nicolae a primit urările Guvernului, tălmăcite de dl Ministru Silviu Dragomir şi ale autorităţilor bisericeşti, civile şi militare.

A urmat apoi o masă frăţească, la care I. P. S. S. a toastat pentru Maestatea Sa Regele Carol II, iar dl Prof. univ. Dr. Ioan Lupaş pentru I. P. S. Mitropolit Nicolae.

Seara a avut loc în sala teatrului orăşenesc un concert religios dat de corurile Academiei „Andreiane" şi al Şcoalei normale „Andreiu Şaguna", sub conducerea păr. prof. Gh. Şoima şi cu concursul păr. prof. Petru Gherman.

Câteva mii de felicitări sosite din toată Ţara, au arătat ecoul deosebit pe care l-a avut această luminoasă prăznuire.

Jos: PRAZNICUL DELA SIBIU Soborul de ierarhi şi preoţi, în frunte cu I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae, ieşind din catedrală după sfânta Liturghie

M. S. Regele Carol II

PARTIDUL NAȚIUNII. Noul regim de uitare a împărecherilor dintre noi şi de înfrățire integrală întru îndeplinirea sarcinilor comune şi a înfruntării primejdiilor cari amenință integritatea frunta riilor Țării, a făcut un pas decisiv dela începuturile sale din Februarie 1938. „Frontul Renaşterii Naționale" a fost transformat în „Partidul Națiunii", menit să-i înglobeze şi pe cei ce au arătat oarecari rezerve față de noua aşezare a Statului nostru – şi în special tineretul naționalist. Conducerea supremă o are Maestatea Sa Regele Carol II. Dl Ministru Ernest Urdarianu a fost numit şef de stat major al „Partidului Națiunii", iar dl Victor Moldovan, secretar general. Partidul unic are un pronunțat caracter totalitar. Evreii nu sunt admişi să se înscrie în cadrele lui. In toată țara au avut loc manifestații entuziaste de adeziune la noul partid.

Să fie într'un ceas bun!

Gr. T. M.

ALEGERILE EPISCOPALE. In zilele de 11, 12 şi 13 Iunie a. c. a avut loc la Bucureşti întregirea scaunelor episcopeşti vacante dela Huşi şi Timişoara şi al celui mitropolitan dela Cernăuți. Marele colegiu electoral, prezidat ziua întâi de I. P. S. Mitropolit Irineu al Moldovei, a ales pentru Huşi pe P. S. S. Episcopul Grigorie Leu dela Argeş, a doua zi, sub prezidenția I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, a ales pentru Timişoara pe P. S. Episcop Dr. Vasile Lăzărescu al Caransebeşului, iar în ziua a treia a fost ales pentru Cernăuți P. S. Episcop Tit Simedrea dela Hotin.

P. S. Episcop Dr. Vasile Lăzărescu

Măria Sa Mihai Marele Voevod de Alba-Iulia

BACALAUREATUL MĂRIEI SALE MARELUI VOEVOD MIHAIU. In ziua de 27 Iunie a. c., Măria Sa Mihai, Mare Voevod de Alba-Iulia a terminat examenul de bacalaureat, secția ştiințifică, fiind clasificat întâiul din 4 candidați cu media generală 9.50. Cu acest examen Augustul vlăstar încheie cursurile de liceu pe care le-a urmat după un program conceput şi dirijat de M. S. Regele şi executat într'o atmosferă de disciplină şcolară care nu l-a făcut nici o concesie.

Incepând dela 24 Octomvrie 1932 şi până la 28 Iunie 1940, Măria Sa a urmat cursurile liceale zi de zi, trimestru cu trimestru şi clasă cu clasă, cu o perseverantă şi conştiinciozitate exemplară.

Numai primele 3 luni din clasa I-a Măria Sa a învățat singur; începând din Ianuarie 1933 Majestatea Sa Regele a constituit o clasă a Măriei Sale – aparținând Colegiului Național Sfântul Sava – dar care a funcționat separat la Palatul Regal.

CRONICA EXTERNĂ

D. Adolf Hitler

PE FRONTUL DE VEST, PACE! Evenimentele s'au precipitat, încă odată, cu iuțeala fulgerului. Dezorganizarea armatei franceze, agravată de intrarea în răsboiu a Italiei alături de Germania, a dus la prăbușirea frontului care era menit să oprească înaintarea germanilor spre Paris. Capitala Franței a fost ocupată fără lupte. Linia Maginot a cedat în mai multe puncte. In Alpi, italienii țineau ocupate importante efective ale armatei franceze. Dezastrul era evident.

Guvernul francez, refugiat la Bordeaux, a demisionat. Noul prim-ministru, Mareșalul Pétain, a cerut un armistițiu, care a și fost semnat – cu germanii în istorica pădure Compiègne, iar cu italienii... undeva în Italia.

Condițiile puse de învingători par a fi deosebit de grele. Ele urmăresc în primul rând să dea putință puterilor axei să continue răsboiul contra Angliei cu maximum de eficacitate.

Armatele franceze din colonii – așa se spune – sunt hotărîte să continue lupta. Și Anglia – tot așa, mai ales că sprijinul pe care i-l dă America e tot mai vădit.

Până una alta, aviația ambelor părți beligerante atacă pe continent și 'n colonii, fără răgaz, prevestind marea ofensivă contra Angliei, care nu se va lăsa așteptată.

Gr. T. M.

MAREȘALUL ITALO BALBO A CĂZUT PE CÂMPUL DE ONOARE. Al doilea „quadrumvir" al istoricului marș asupra Romei, mareșalul Italo Balbo, și-a ocupat locul alături de Bianchi, în Olympul eroilor Italiei Fasciste. Angajat într'o luptă aeriană cu forțe dușmane înzecit superioare, – ne spune trista veste – a căzut pe câmpul de onoare cu avionul comandă, care înainte cu câțiva ani, în fruntea „Centuriei Allata", străpungea zările nemărginirii spre a înscrie cea mai glorioasă pagină a aviației lumii.

Amic personal și colaborator prețios al Ducelui Mussolini, din clipa în care, în birourile din Milano ale ziarului „Popolo d'Italia" se plămădea biruința fascismului. Italo Balbo a fost încredințat cu cea mai grea și mai importantă misiune a Italiei noui: întărirea aviației. Cu o putere de muncă titanică și o voință neînfrântă, Italo Balbo a ridicat „Ala Littoria" la înălțimi amețitoare, admirate și invidiate de toate țările.

După ducerea la îndeplinire a acestei delicate misiuni, în care și-a evidențiat inegalabile calități de organizator, Ducele Mussolini i-a încredințat greaua misiune a organizării Lybiei, numindu-l guvernator general în această colonie.

Rodin: Apărarea

BIBLIOGRAFIE

– *Dr. Gh. Ciuhandu:* ROMÂNII DIN CÂMPIA ARADULUI DE ACUM DOUĂ VEACURI. Cu un excurs istoric până la 1752 şi însemnări istorice-politice ulterioare. Editura Autorului. Arad 1940. Pag. 256+320. Pentru particulari Lei 350. Pentru instituţii Lei 450.

– *Iuliu Enescu:* LUMINI RĂTĂCITOARE. Poezii. Tipografia „Ardealul". Cluj 1940. Pag. 79. Lei 50.

– *Ilie C. Purcaru:* FIZICA ÎN EVOLUTIA INDUSTRIEI. „Cartea Românească" Bucureşti, 1940. Pag. 67.

– *Traian Russu-Şirianu:* DE-AICI SUNT, DINTRE VOI! Poezii. „Naţionala". Timişoara, 1939. Pag. 15.

– *Dr. Liviu Stan:* EPISCOPIA TIMIŞORII. Precizări. „Arhidiecezana" Sibiu, 1940. Pag. 91.

– *Dimitrie Danciu:* SOLITUDINI. Poezii. „Lanuri" Mediaş, 1940. Pag. 48. Lei 40.

– *Dr. G. G. Stănescu:* EUSEBIU AL CESAREEI. Studiu patrologic. Cluj, 1940. (Estras din Anuarul Acad. teol. ort. rom. din Cluj pe 1939-1940.) Pag. 50.

– *Pr. Dr. Spiridon Cândea:* DIN ACTIVITATEA PASTORALĂ A I. P. S. S. MITROPOLITULUI NICOLAE. Sibiu, 1940. Pag. 61. Lei 35.

– *Sandu Teleajen:* LEGIUNEA DE ONOARE. Roman. Editura „Cugetarea" Bucureşti 1940. Pag. 306. Lei 80.

– *Diacon Dr. Haralambie Cojocaru:* ESTE PRIMATUL LUI PETRU UN PRIVILEGIU DE DREPT DIVIN DUPĂ NOUL TESTAMENT? Sibiu 1940. „Seria teologică" a Tip. Arhidiecezane. Pag. 434.

– ANUARUL ACADEMIEI TEOLOGICE „ANDREIANE" pe anul 1939-1940 publicat de *Dr. Dumitru Stăniloae.* Sibiu 1940. Pag. 78.

TIPARUL TIPOGRAFIEI EPARHIEI ORT. ROM. CLUJ

VIAȚA ILUSTRATĂ

REVISTĂ DE FAMILIE – APARE LUNAR

ABONAMENTUL PE UN AN 200 LEI. PE O JUMĂTATE AN 100 LEI. UN NUMĂR 20 LEI

REDACȚIA: CLUJ, EPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

ADMINISTRAȚIA: CLUJ, LIBRĂRIA EPARHIALĂ, PIAȚA CUZA VODĂ 6

—o-o—

ÎN ACEST NUMĂR:

NUMEROASE ILUSTRAȚII

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugați să-și trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeț, pe o singură pagină a hârtiei. Întrucât e posibil dorim ilustrații (fotografii) la text. Ordinea articolelor e determinată de necesități tehnice, nu de alte considerații. – Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.